Dvylikto ji naktis

arba kaip norite

VEIKĖJAI

ORSINAS — Ilirijos hercogas
SEBASTIJANAS — Violos brolis
ANTONIJUS — laivo kapitonas, Sebastijano draugas
LAIVO KAPITONAS — Violos draugas
VALENTINAS } hercogo dvariškiai
KURIJUS }
PONAS TOBIS BELČAS — Olivijos dėdė
PONAS ENDRUS EGIUČIKAS
MALVOLIJUS — Olivijos prievaizdas
FABIJANAS } Olivijos tarnai
FESTĖ — juokdarys }
OLIVIJA
VIOLA
MARIJA — Olivijos kambarinė
Dvariškiai, kunigas, jūreiviai, karininkai, muzikantai ir kiti palydovai

Veiksmo vieta — miestas Ilirijoje ir jūros krantas netoli jo.

PIRMAS VEIKSMAS

I SCENA

Kambarys hercogo rūmuose. Įeina Hercogas, Kurijus, dvariškiai, muzikantai.

HERCOGAS

Jei meilės penas — muzika, tai grokit
Ir persotinkit kerinčiais garsais,
Kad geismas, nualsintas jų, nurimtų.
Vėl tą melodiją! Nutildama
Ji glostė klausą man lyg aidas,
Kurs žydinčių žibuoklių aromatą
Pavogęs neša mums. Užteks, gana!
Dabar ji skamba jau ne taip žavingai.
O meile! Taip užplūstanti, gaivi!
Tarsi bekraštė jūra giliadugnė!
Ir visa, ką apglėbi bangomis,
Nors būtų tai pasaulyje verčiausia,
Nublanksta, tavo gelmėje sutirpsta
Akies mirksniu! Tiek meilėje yra
Kerų, kad stebuklinga vien tik ji.

KURIJUS

Ar eisite medžiot, valdove mano?

HERCOGAS

Ko, Kurijau mielasis?

KURIJUS

Elnių.

HERCOGAS

Kam?
Ir taip medžioju vieną dailią elnę.
Kai pirmąkart Oliviją išvydau,
Dangus man nusiblaivė, mielas tapo.

Tą mirksnį pats į elnią pavirtau.
Troškimai mano, lyg beširdžiai šunys,
Mane nuo tolei persekioja nuolat.

Įeina Valentinas

Sveiki! Na, ką pasakė ji?

VALENTINAS

Atleisk,
Valdove, ji nepriėmė manęs.
Bet per tarnaitę štai ką ji atsakė:
Septynias vasaras šviesias dangus
Atidengto jos veido nematys;
Ji kaip vienuolė vaikščios užsigaubus,
Kasdien šlakstys jinai buveinę savo
Vien ašarom. Ji mirusiojo brolio
Mylėti niekad nenustos, minės
Jį savo liūdnuose atsiminimuos.

HERCOGAS

O! Jei ji turi tokią jautrią širdį,
Taip savo broliui meilės skolą moka,
Tai kaip mylės ji, kai strėlė auksinė
Pašaus tą visą spiečių jos minčių,
Kuriom gyvena nūn? Kai protą, širdį
Ir smegenis — jos tobulybės sostus —
Tik vienas meilės jausmas užvaldys?
Eime visi į žydinčias lankas,
Gamtoj svajoti maloniau kur kas.

II SCENA

Jūros krantas.
Įeina Viola, Kapitonas ir

VIOLA

Kokia čionai šalis, bičiuliai mano?

KAPITONAS

Ilirija, sinjora.

VIOLA

Ką veiksiu aš Ilirijoj, kai brolis
Elizijuj. Gal kartais gyvas jis
Ir nenuskendęs? Kaip, jūreiviai, manot?

KAPITONAS

Ir jūs gyva per laimę tik išlikot.

VIOLA

O vargšas mano brolis! Gal ir jis...

KAPITONAS

Tikrai — vilties, sinjora, nenustokit!
Galiu paguost jus: kai sudužo laivas
Ir jus, pavykusius išgelbėt, blaškė
Valtelėj bangos, aš mačiau — jūs brolis,
Nelaimėj išradingas ir drąsus,
Prie storo stiebo virvėm prisirišo
Ir plūduriavo šėlstančioj audroj
Tarytum Arionas ant delfino.
Regėjau jį su bangomis kovojant,
Kol dingo iš akių.

VIOLA

Už tai še aukso.
Jei aš gyva, tai gal ir jis išliko...
Ir tavo žodžiai teikia man vilties,
Kad gyvas jis. Šį kraštą tu pažįsti?

KAPITONAS

Ligi tos vietos, kur gimiau ir augau,
Mažiau negu trys valandos kelionės.

VIOLA

Kas valdo čia?

KAPITONAS

Garbingas hercogas taurios širdies.

VIOLA

Kuo jis vardu?

KAPITONAS

Orsinas.

VIOLA

Orsinas! Taip, girdėjau tėvą kalbant,
Kad jis tada viengungis buvo dar.

KAPITONAS

Toks ir dabar, bent buvo neseniai,
Kai išplaukiau prieš mėnesį iš čia.
Girdėjau kalbant, — mat, prasti žmoneliai
Apie didžiuosius mėgsta paplepėti, —
Jis gražiąją Oliviją pamilęs.

VIOLA

Kas ji?

KAPITONAS

Jinai dora, tauri jauna grafaitė.
Kai tėvas mirė prieš metus, paliko
Globot ją savo sūnui, josios broliui,
Kurs irgi greitai mirė. Ji dabar
Vis liūdi jo... Girdėjau, užsidarė
Namuos ji nuo žmonių.

VIOLA

Ak, jeigu aš
Galėčiau jai tarnaut ir kolei kas
Nuslėpt sėkmingai nuo žmonių akių,
Kas aš esu.

KAPITONAS

Bet tai vargu pavyks,
Nes nieko ji dabar priimt nenori, —
Net hercogo.

VIOLA

Atrodai tu garbingas, kapitone,
Nors kai kada po blizgesiu gamta
Ir purvą slepia. Aš, apie tave
Galvodama, tikiu, jog tavo būdas
Su išore tauria gražiai sutampa.
Meldžiu tave, — atlyginsiu aš dosniai, —
Nuslėpki, kas esu, ir drabužius
Padėk tuojau man gaut, — aš sugalvojau
Pas patį hercogą patekt už tarną.
Jam tu mane pasiūlyk kaip eunuchą.
Neapsiriksi, nes dainuoti moku
Ir įvairiais pagroti instrumentais,
Tad jam tarnauti būsiu aš verta.
O visa kita laikas pats parodys.
Tiktai kad neišsprūstų tau nė žodis.

KAPITONAS

Būk jo eunuchas, aš — kaip nebylys.
Te apanku, jei žodis koks išslys.

VIOLA

Dėkoju tau. Eime.

III SCENA

Kambarys Olivijos namuose.
Įeina ponas Tobis Belčas ir Marija.

PONAS TOBIS

Kurių galų mano dukterėčia taip kvailioja dėl savo brolio mirties? Esu įsitikinęs, kad sielvartas yra gyvenimo priešas.

MARIJA

Garbės žodis, pone Tobi, jūs privalote sugrįžti vakarais anksčiau. Kai jūs taip ilgai trankotės, jūsų dukterėčia, mano ponia, išeina iš kantrybės.

PONAS TOBIS

Tegu sau išeina, kur tik nori.

MARIJA

Taip. Bet jūs vis dėlto turėtumėt pasitaisyti.

PONAS TOBIS

Apsitaisyti? O kam? Šie drabužiai pakankamai geri, — ir jais vilkėdamas, galiu sau gerti. Ir šitie batai taip pat, — jei ne, tai tegu jie pasikaria ant savo pačių kilpelių.

MARIJA

Tie gėrimai ir lėbavimai pražudys jus. Aš girdėjau, kaip mano ponia apie tai vakar kalbėjo. Ir apie tą kvailą riterį, kurį jūs vieną vakarą atsitempėte čia jai pirštis.

PONAS TOBIS

Ką? Poną Endrų Egiučiką?

MARIJA

Taip, jį.

PONAS TOBIS

Tokių šaunių vyrų, kaip jis, vargu ar rasi visoje Ilirijoje.

MARIJA

Na, ir kas iš to?

PONAS TOBIS

Jis gauna tris tūkstančius dukatų per metus.

MARIJA

Taip, bet jis per vienerius metus tuos dukatus išleis. Toks jis kvailas ir išlaidus!

PONAS TOBIS

Ką jūs kalbate! Jis groja viola-da-gamba, kalba trimis ar keturiomis kalbomis kaip iš rašto, ir aplamai prigimtis jam talentų nepašykštėjo.

MARIJA

Kaipgi! Ir kvailio talento nepašykštėjo. Bet jis ne tik kvailys, o ir peštukas. Ir jei jis neturėtų bailio talento, kuris jį sulaiko nuo peštynių, tai, kaip protingi žmonės sako, greitai visi jo talentai atsigultų į kapus.

PONAS TOBIS

Prisiekiu šia ranka, tik niekšai ir šmeižikai taip apie jį sako. Kas jie tokie?

MARIJA

Tie patys, kurie dar priduria, kad jis kas vakaras kartu su jumis pasigeria.

PONAS TOBIS

Jis geria į mano dukterėčios sveikatą. Aš gersiu, kol gerklė užaks ir kol bus gėrimų Ilirijoje. Tas yra bailys ir šiukšlė, kas nenori gerti už mano dukterėčią, kol smegenys ims suktis kaip sukutis. Ką, mergužėle! Castiliano vulgo! Štai ateina ponas Endrus Egiučikas.

Įeina ponas Endrus Egiučikas

PONAS ENDRUS

Pone Tobi Belčai! Kaip laikotės, pone Tobi Belčai?

PONAS TOBIS

Mielasis pone Endrau.

PONAS ENDRUS

Būkit pasveikinta, mieloji pikčiurna.

MARIJA

Jūs irgi, pone.

PONAS TOBIS

Asistuoki, sinjore Endrau! Asistuoki!

PONAS ENDRUS

Kas ji tokia?

PONAS TOBIS

Mano dukterėčios kambarinė.

PONAS ENDRUS

Geroji sinjora Asistuoke! Aš trokštu arčiau su jumis susipažinti.

MARIJA

Mano vardas Marija, sinjore.

PONAS ENDRUS

Geroji sinjora Marija Asistuoke!

PONAS TOBIS

Jūs klystate, riteri: „asistuoki" reiškia „įsiteik", „atakuok", „pirškis".

PONAS ENDRUS

Garbės žodis, aš nedrįstu tokioje kompanijoje. Tai štai ką reiškia žodis „asistuoki"!

MARIJA

Likite sveiki, džentelmenai.

PONAS TOBIS

Jeigu tu leisi jai taip išeiti, tai kad niekad nebeištrauktum kardo iš makštų!

PONAS ENDRUS

Jeigu aš taip leisiu jums išeiti, sinjora, tai kad aš niekad nebeištraukčiau kardo iš makštų! Gražioji sinjora, argi jūs manote, kad mes kvailiai, ir jūs laikote mus savo rankose?

MARIJA

Jūsų, pone, aš už rankos nelaikau.

PONAS ENDRUS

Bet galite laikyti. Štai mano ranka.

MARIJA

Niekam neuždrausta siūlyti. Bet jūs siūlote sausą ranką. Nuneškite ją pirma į rūsį, tegu sudrėksta, — sauso niekas neklauso.

PONAS ENDRUS

Kodėl, mieloji? Kas čia per sąmojis?

MARIJA

Mano sąmojis irgi sausas.

PONAS ENDRUS

Taip aš ir maniau! Bet aš nesu toks asilas, kad vaikščiočiau šlapiomis rankomis. Visgi ką reiškia šis jūsų pokštas?

MARIJA

Sakau, tai sausas pokštas, pone.

PONAS ENDRUS

Ir daug jūs jų galite pažerti?

MARIJA

Tiek, kad net pirštai niežti. Dabar štai jūsų ranką palei dau, ir nebeniežti.

Išeina

PONAS TOBIS

O riteri! Išlenk taurę kanariškojo. Ar aš kada mačiau tave taip apjuoktą?

PONAS ENDRUS

Tur būt, niekados per visą gyvenimą. Nebent, kai aš apsijuokdavau, padauginęs kanariškojo. Man kartais rodosi, kad aš turiu proto ne daugiau už bet kurį krikščionį arba eilinį žmogų, bet aš esu didelis jautienos mėgėjas, ir gal dėl to mano protas darosi lyg jaučio.

PONAS TOBIS

Be abejonės.

PONAS ENDRUS

Jei būčiau dėl to tikras, tai liaučiaus valgęs jautieną. Rytoj aš joju namo, sere Tobi.

PONAS TOBIS

Pourquoi[1], brangus mano riteri?

PONAS ENDRUS

Ką reiškia „pourquoi"? Joti ar nejoti? Per tą laiką man verčiau reikėjo mokytis kalbų ir studijuoti literatūrą, užuot fechtavus, šokus ir lokius erzinus. Ak, kad aš būčiau meną garbinęs!

PONAS TOBIS

Tada būtum turėjęs puikiausias garbanas.

PONAS ENDRUS

Kaip, nuo to man būtų ėmę plaukai garbanotis?

PONAS TOBIS

Žinoma. Tu gi matai, kad savaime jie garbanotis nenori.

PONAS ENDRUS

Bet juk jie man tinka, ar ne?

---

[1] Kodėl? *(pranc.)*

PONAS TOBIS

Nepaprastai. Jie išsidraikę kaip linai ant verpstės. Tikiu, kada nors pamatysiu, kaip tavo išsirinktoji žmona įsispraus tave tarp kelių ir ims juos verpti.

PONAS ENDRUS

Dievaži, rytoj vykstu namo, pone Tobi. Jūsų dukterėčios vis vien nebepamatysiu. Jeigu ir pamatyčiau, tai galvą guldau, kad manęs ji nepanorės. Pats hercogas čia jai peršasi.

PONAS TOBIS

Ji nenori hercogo. Ji nenori vyro, už save pranašesnio — nei turtu, nei amžiumi, nei protu. Aš esu girdėjęs, kaip ji prisiekinėjo. Nieko, mielasis, dar gali išdegti!

PONAS ENDRUS

Tai dar mėnesiui pasiliksiu. Aš esu keisčiausio būdo žmogus. Kartais baisiai mėgstu maskaradus ir šokių šventes.

PONAS TOBIS

O ar tu moki šmaikštauti tose tuštybėse, riteri?

PONAS ENDRUS

Kaip nedaug kas Ilirijoje, išskyrus, žinoma, kilmingesnius už mane. Tačiau varžytis su dideliais meistrais nedrįsčiau.

PONAS TOBIS

Ar tu gerai šoki galiardą, riteri?

PONAS ENDRUS

Dievaži, moku paraityti šlaunis.

PONAS TOBIS

O aš verčiau suraityčiau gaidžio šlaunį prie stalo.

PONAS ENDRUS

Aš manau, kad šokyje žingsniu atgal aš pralenkiu kiekvieną Ilirijoje.

PONAS TOBIS

Kam tokius talentus slepi? Kam jie laikomi po uždanga? Negi jie bijo dulkių, kaip kokios nors gražuolės paveikslas? Kodėl tu neini į bažnyčią, šokdamas galiardą, ir negrįžti namo, šokdamas korantą? Aš, tik džigą šokdamas, išeičiau iš namų. Ir šlapinčiausi tiktai kontradansu. Gal tu manai, kad galima slėpti tokius talentus? Pažiūrėjęs į puikią tavo koją, galiu prisiekti, kad ji ir sutverta tik galiardui šokti.

PONAS ENDRUS

Taip, mano koja stipri ir neblogai atrodo apmauta oranžine kojine. Gal mes suruoštume kokį nors pasilinksminimą?

PONAS TOBIS

O ką gi mums daugiau veikti? Argi mes ne Tauro ženkle gimę?

PONAS ENDRUS

Taurasl Tauro žvaigždynas veikia mūsų krūtinę ir širdį.

PONAS TOBIS

Ne, pone, tai — mūsų kojos ir šlaunys. Pademonstruok, kaip tu raitai šlaunisl Cha, cha, aukščiaul Cha, chal Puiku!

Išeina

IV SCENA

Kambarys hercogo rūmuose.
Įeina Valentinas ir Viola vyriškais drabužiais.

VALENTINAS

Jei hercogas ir toliau jums rodys tokį palankumą, Cezarijau, tai jūs daug pasieksite. Vos trys dienos, kai jisai jus pažįsta, o jūs jau ne svetimas.

VIOLA

Jūs būkštaujat arba dėl jo užgaidų, arba dėl mano nerūpestingumo, jei abejojate man parodytos jo meilės patvarumu. Ar jo palankumas nepastovus, sinjore?

VALENTINAS

Ne, patikėk manim.

VIOLA

Dėkoju jums. Ateina hercogas.

Įeina Hercogas, Kurijus ir palydovai.

HERCOGAS

Gal matė kas Cezarijų?

VIOLA

Aš jūsų paslaugoms, valdove! Čia.

HERCOGAS

Palaukit atokiau. — Cezarijau,
Tu viską jau žinai. Aš atskleista
Manosios sielos paslapčių knyga.
Tad pas Oliviją keliauk, mielasis,
Pas ją žūt būt pateki. Prie jos durų
Tu lauk, sakyk, — įaugs ten tavo pėdos,
Jei nepriims jinai tavęs.

VIOLA

Valdove,
Jei taip, kaip žmonės šneka, ji nuliūdus,
Tai niekuomet manęs ji nepriims.

HERCOGAS

Triukšmauki ir nepaisyk padorumo, —
Žiūrėk, negrįžk, jei nieko nelaimėsi.

VIOLA

Jei pakalbėt pavyktų, — kaip tada?

HERCOGAS

Tada atskleisk jai mano meilę karštą,
Ištikimybe mano sužavėk.
Tau lengva bus nupiešt jai mano skausmą, —
Tavęs, jaunuolio, ji noriau klausys,
Nei pasiuntinio seno ir oraus.

VIOLA

Kažin, valdove?

HERCOGAS

Patikėk, mielasis!
Tas tavo amžių šmeižtų, kas sakytų,
Jog tu jau vyras: net Dianos lūpos
Tavosioms neprilygsta rausvumu.
Ir aukštas tavo balsas — kaip mergaitės,
Galėtum tu vaidinti moteriškę.
Žvaigždynas tavo rodo — seksis tau.
Penki ar keturi lydėkit jį
Arba, jei norite, visi; o man
Lengviau vienam kentėt. Sugrįžk laimėjęs —
Plačiai gyvensi kaip valdovas tavo,
Su juo dalysies viskuo.

VIOLA

Pasistengsiu
Palenkti ją.

Į šalį

O aš? Nors daugel kliūčių,
Ne jo piršlys — mieliau žmona jo būčiau.

V SCENA

Kambarys Olivijos namuose.
Įeina Marija ir Juokdarys.

MARIJA

Na, arba pasakyk man, kur buvai, arba aš nė per plauką nepraversiu burnos tau užtarti. Mano sinjora pakars tave už pasišalinimą.

JUOKDARYS

Na, ir tegu pakaria: pakaruokliai šiame pasaulyje nebijo nė velnio.

MARIJA

Ką tu nori tuo pasakyti?

JUOKDARYS

Kad velnias kimba tik prie gyvų.

MARIJA

Lėkštas juokas. Aš galiu tau pasakyti, kas kartoja posakį: „Pakaruokliai nebijo nė velnio."

JUOKDARYS

Kas, geroji sinjora Marija?

MARIJA

Nutrūktagalviai. Ir jį tu gali drąsiai kartoti savo kvailiojimuose.

JUOKDARYS

Puiku, duok dieve išminties tiems, kas jos turi, o kvailiams tebūna leista naudotis savo talentais.

MARIJA

Bet tave vis vien pakars, kad taip ilgai buvai pasišalinęs. O jei išvarys, tai ar ne vis tiek, kaip būti pakartam?

JUOKDARYS

Kartais geras pakorimas laiku apsaugo nuo blogų vedybų. O dėl išvarymo — dabar vasara — neišsigąsiu.

MARIJA

Tai su šia vieta jau niekas tavęs nebesieja?

JUOKDARYS

Ne, nesakau, kad nesieja: du saitai mane dar tebesieja.

MARIJA

Taigi, jei trūks vienas, išlaikys kitas, o jei trūks abu, tai kelnės nusmuks.

JUOKDARYS

Gerai pasakyta, garbės žodis, labai gerai. Postringauk toliau. Jeigu ponas Tobis liautųsi gerti dėl tavęs, tu būtumei pati gudriausia Ievos duktė visoje Ilirijoje.

MARIJA

Nutilki, sukčiau, prikąsk liežuvį. Štai ateina mano sinjora. Protingai atsiprašyk, bus geriau.

JUOKDARYS

Prote, jei bus tokia tavo valia, išmokyk mane vykusiai pakvailioti. Tie išminčiai, kurie tariasi tave turį, labai dažnai pasirodo esą kvailiai. O aš, kuris manau, kad man tavęs, prote, trūksta, galiu kartais pasirodyti protingu žmogumi. Juk ką gi sako Kvinapalas: „Geriau protingas kvailys, negu kvailas gudrūolis."

Įeina Olivija ir Malvolijus

Telaimina jus dievas, sinjora!

OLIVIJA

Pašalinkite šį kvailą padarą.

JUOKDARYS

Ar jūs girdite, bičiuliai? Pašalinkite sinjorą.

OLIVIJA

Išeik, tuščias kvaily, — daugiau man tavęs nebereikia. Be to, tu daraisi nedoras.

JUOKDARYS

Šie du trūkumai, madona, pataisomi gėrimu ir geru patarimu: duokite tuščiam kvailiui išgerti, ir jis nebebus tuščias. O nedoram žmogui įkrėskite doros! Jis pasitaisys ir nebebus nedoras. Jei jis negali pasitaisyti, tai duokite pataisyti kokiam lopytojui. Kiekvienas pataisytas daiktas yra tik sulopytas. Suklumpanti dorybė yra sulopyta nuodėme, o pati nuodėmė sulopoma dorybe. Jei šis paprastas samprotavimas jums tinka — gerai, jei ne — ką tada daryti? Apgautas vyras — nelaimė, bet juk grožis — gėlelė. Ponia liepė pašalinti kvailą padarą, todėl aš ir sakau: pašalinkite ją.

OLIVIJA

Pone, aš jiems liepiau jus pašalinti.

JUOKDARYS

Didžiausias nesusipratimas! Sinjora, *cucullus non facit monachum.*[1] Kitaip sakant, juokdario kalpokas smegenų man negadina. Geroji madona, leiskite man įrodyti, kad jūs esate kvailas padaras.

OLIVIJA

Ar tu gali tai padaryti?

JUOKDARYS

Kuo lengviausiai, geroji madona.

OLIVIJA

Pamėgink.

---

[1] Kapišonas nedaro žmogaus vienuoliu *(lot.)*

JUOKDARYS

Tada aš turiu kai ko paklausti jus, madona. Dorybingoji pelyte, atsakykite man.

OLIVIJA

Gerai, klausk. Kadangi nėra kitos pramogos, aš laukiu.

JUOKDARYS

Ko tu gedi, geroji madona?

OLIVIJA

Savo brolio, gerasis kvaily!

JUOKDARYS

Aš manau, kad jo siela pragare, madona.

OLIVIJA

Aš žinau, kad jo siela danguje, kvaily!

JUOKDARYS

Tik paskutinis kvailys, madona, gali gedėti brolio sielos, esančios danguje. Pašalinkite kvailą padarą, ponai.

OLIVIJA

Ką jūs manote apie šį kvailį, Malvolijau? Juk jis taisosi?

MALVOLIJUS

Taip, jis taisosi ir taisysis, kol jį surems mirties sopuliai. Senatvė kenkia tik protingiesiems, o kvailiams ji visada eina į naudą. .

JUOKDARYS

Tegu dievas jums atsiunčia, pone, greitą senatvę, kad greičiau taptumėte paskutinis kvailys! Ponas Tobis sutiks prisiekti, kad aš nesu lapė, bet jis nė dviem pensais nelaiduos, kad jūs nesate kvailys.

OLIVIJA

Ką jūs į tai pasakysite, Malvolijau?

MALVOLIJUS

Aš stebiuosi, kad jūsų šviesybė turi malonumo iš šio besmegenio sukčiaus. Teko matyti, kaip jį andai sukirto paprastas gatvės kvailys, kuris turi proto ne daugiau už kelmą. Pažiūrėkite, jis jau neteko žado. Jeigu jūs nesijuokiate ir tokiu būdu neskatinate jo, tai tuo pačiu užčiaupiate jam burną. Aš tvirtinu, kad tie protingi žmonės, kurie kvatoja iš šių samdomų juokdarių, tėra tik kvaili tų juokdarių beždžioniautojai.

OLIVIJA

O! Jūs sergate savimeile, Malvolijau. Jūsų gerklė apkartus ir nejaučiate juokų. Taurus, grynos sąžinės ir protingas žmogus laiko tokius sąmojus tik mažytėmis strėlėmis, o jums jie atrodo kaip patrankos sviediniai. Namų juokdarys neįžeidinėja, nors jis nieko kita nedaro, tik tyčiojasi, — juk nesityčioja tikrai protingas žmogus, kai nieko kita nedaro, tik peikia.

JUOKDARYS

Tegu Merkurijus tave apdovanoja mokėjimu meluoti, kad tu taip gerai atsiliepi apie kvailius!

Sugrįžta Marija

MARIJA

Sinjora, ten prie vartų jaunas džentelmenas labai trokšta su jumis pasikalbėti.

OLIVIJA

Nuo hercogo Orsino, taip?

MARIJA

Aš nežinau, sinjora. Gražus jaunas vyriškis ir su šaunia palyda.

OLIVIJA

Kas iš mano žmonių verčia jį laukti?

MARIJA

Ponas Tobis, sinjora, jūsų dėdė.

OLIVIJA

Pašalinkite jį, aš prašau. Jis kalba kaip koks pusprotis. Gėda!

Marija išeina

Nueikite jūs, Malvolijau: jeigu ten grafo pasiuntinys, tai aš sergu, arba manęs nėra namie. Darykite, ką norite, tik neįleiskite jo.

Malvolijus išeina

Dabar pats matai, pone, kaip tavo kvailiojimai pasenę ir žmonėms jau įgrisę.

JUOKDARYS

Tu mus taip užstojai, madona, tartum tavo vyresniajam sūnui būtų lemta gimti kvailiu. Linkiu, kad Jupiteris nepagailėtų jo makaulei smegenų, nes vieno jūsų giminaičio — o štai ir jis! — visai suminkštėjo *pia mater*.[1]

Įeina ponas Tobis Belčas

OLIVIJA

Garbės žodis, jau pusgirtis. Kas ten prie vartų, dėde?

PONAS TOBIS

Bajoras.

OLIVIJA

Bajoras! Koks bajoras?

---

[1] Smegenis gaubianti plėvė. Čia — smegenys *(lot.)*

PONAS TOBIS

Kažkoks bajoras... (žaksi) Kad jas kur galas tas marinuotas silkes. Kaip laikaisi, kvaily?

JUOKDARYS

Garbingasis pone Tobi!

OLIVIJA

Dėde, dėde, kaipgi jūs taip anksti jau tiek prisisiurbęs. Nemėgstu tokių iširėlių.

PONAS TOBIS

Ištvirkėlių! Spiaut man į ištvirkėlius! Ten vienas prie vartų.

JUOKDARYS

Iš tikrųjų kas gi ten?

PONAS TOBIS

Tegu nors pats velnias, jeigu jam tai patinka, kas man rūpi. Jau patikėkite manim, aš nemeluoju. E, ką čia su jumis kalbėti!..

Išeina

OLIVIJA

Į ką panašus pasigėręs žmogus, juokdary?

JUOKDARYS

Į skenduolį, į kvailį ir į beprotį: vienas gurkšnys virš saiko daro jį kvailą, antras — išvaro iš proto, o trečias — paskandina.

OLIVIJA

Eik ir suieškok tardytoją, tegu jis apžiūri mano dėdės kūną, nes jis jau pasiekė trečią girtumo laipsnį, vadinasi, — paskendęs. Pasirūpink juo.

JUOKDARYS

Bet jis kol kas tik išsikraustė iš proto, madona. Teks kvailiui prižiūrėti pamišėlį.

Išeina.
Sugrįžta Malvolijus.

MALVOLIJUS

Ponia, tas jaunikaitis žūt būt veržiasi pasikalbėti su jumis. Aš jam pasakiau, kad sergate, o jis sakosi tatai žinąs ir todėl atvykęs su jumis pasikalbėti. Paskui aš jam pasakiau, kad jūs miegate, o jis, atrodo, iš anksto jau ir tai žinojęs ir todėl atvykęs su jumis pasikalbėti. Ką gi jam atsakyti, sinjora? Jis moka niekais paversti bet kokį pasiteisinimą.

OLIVIJA

Pasakyk jam, kad su manim pasikalbėti jam neteks.

MALVOLIJUS

Jam taip ir buvo pasakyta, bet jis pareiškė, kad stovės prie jūsų durų kaip skelbimų stulpas ir pasikalbės su jumis, nors laukiant tektų pavirsti net suolo ramsčiu.

OLIVIJA

Kas jis per vienas?

MALVOLIJUS

Jis ne vienas, o su palyda.

OLIVIJA

Ne! Kokia jo išvaizda, laikysena?

MALVOLIJUS

Išvaizda klaiki, sena? Tas jauniklis veržiasi žūt būt pasikalbėti su jumis.

OLIVIJA

Kaip jis atrodo ir kiek metų?

MALVOLIJUS

Per jaunas, kad būtų jau vyras, pernelyg suaugęs, kad būtų dar berniukas. Tartum apyžalė žirnio ankštis ar neprinokęs obuolys. Kažkoks vidurys tarp berniuko ir vyro. Jis atrodo labai patraukliai ir kalba labai akiplėšiškai. Sakytum, dar visai pienburnis.

OLIVIJA

Tegu ateina čia. Tik pirma pašaukite mano kambarinę.

MALVOLIJUS

Kambarine, sinjora šaukia.

Išeina. Sugrįžta Marija.

OLIVIJA

Paduok man skraistę ir uždenk ja veidą,
Darsyk Orsino žodį išklausysim.

Įeina Viola ir palydovai

VIOLA

Kuri čia yra garbingoji sinjora, šių namų šeimininkė?

OLIVIJA

Kalbėkite su manim, aš už ją atsakinėsiu. Ką norėjote man pranešti?

VIOLA

Spindulingiausioji, nepaprasčiausioji, neprilygstamiausioji grožybe, maldauju, sakykite, ar jūs šių namų šeimininkė, nes aš jos niekad nesu matęs. Aš nenorėčiau tuščiai gražbyliauti, nes parašiau puikią kalbą ir man reikėjo daug pastangų ją išmokti atmintinai. Mielosios gražuolės, nesityčiokite iš manęs, — aš labai jautrus netgi mažiausiai pajuokai.

OLIVIJA

Iš kur jūs atvykote, pone?

VIOLA

Man sunku pasakyti ką nors daugiau, negu esu išmokęs, o šis klausimas jau nebeįeina į mano misiją. Malonioji sinjora, duokite man kuklų patikinimą, jog esate šių namų šeimininkė, ir aš galėsiu pradėti savo kalbą.

OLIVIJA

Jūs esate komediantas?

VIOLA

Ne, tauriausioji mano širdie! Tačiau prisiekiu klastos iltimis, kad esu ne tas, ką vaidinu. Ar jūs esate šių namų šeimininkė?

OLIVIJA

Jeigu aš nepasiglemžiu savo pačios teisių, tai esu šių namų šeimininkė.

VIOLA

Žinoma, jūs pasiglemžiate savo pačios teises, jei esate šių namų šeimininkė. Juk tai, ką atiduodate, nebepasiliekate sau. Bet čia jau ne mano pareiga. Aš pasakysiu tuoj liaupsinimo kalbą jūsų garbei, o paskui išdėstysiu reikalo esmę.

OLIVIJA

Pradėkite nuo to, kas svarbiausia, — nuo liaupsinimų aš jus atleidžiu.

VIOLA

Deja, jiems išmokti aš padėjau tiek pastangų, ir jie tokie poetiški.

OLIVIJA

Tuo labiau jie yra melagingi: aš prašau — pasilaikykite juos sau. Aš girdėjau, jūs buvote įžūlus prie mano vartų, ir leidau jums įeiti, veikiau norėdama į jus pasižiūrėti, negu pasiklausyti. Jeigu jūs beprotis, išeikite. Jei turite proto, kalbėkite trumpai. Dabar aš nenusiteikusi klausytis tuščių plepalų.

MARIJA

Gal pakelsite bures, jaunasis sinjore? Plaukite link durų.

VIOLA

Ne, gerasis denio plovėjau, aš šiame uoste dar pasisupsiu kiek ilgiau. Sudrauskite savo cerberį, gražioji sinjora.

OLIVIJA

Sakykite, ko norit?

VIOLA

Aš pasiuntinys.

OLIVIJA

Greičiausiai jūs turite pranešti ką nors nedora, jei jums taip sunku išdėstyti savo tikslą. Kalbėkit pagaliau.

VIOLA

Tai skirta tik jūsų vienos ausiai. Aš atvykau ne karo skelbti ir ne duoklės reikalauti. Aš ateinu su alyvos šakele rankoje. Mano žodžiai ir mano tikslas — kupini taikos.

OLIVIJA

Bet jūs pradėjote nuo šiurkštumo. Kas jūs esate? Ko norite?

VIOLA

To šiurkštumo mane išmokė jūsų priėmimas. Kas aš esu ir ko noriu — yra apgaubta tokios pat paslapties, kaip ir skaistybė. Jūsų ausims — tai dangiškas apreiškimas, visiems kitiems tatai girdėti — šventvagystė.

OLIVIJA

Palikite mus vienus: mes norime šį apreiškimą išgirsti.

Išeina Marija ir kiti

Na, sinjore, koks gi tas jūsų kalbos tekstas?

VIOLA

Maloniausioji sinjora...

OLIVIJA

Patogi tema, — apie tai galima suokti, kiek patinka. Kurgi jūsų kalbos tekstas?

VIOLA

Orsino krūtinėje.

OLIVIJA

Jo krūtinėje? Kuriame jo krūtinės skyriuje?

VIOLA

Jei norite tiksliau — pirmajame jo širdies skyriuje.

OLIVIJA

O! Aš ir tą tomą, ir tą skyrių esu skaičiusi: tai erezija. Daugiau nieko neturite pasakyti?

VIOLA

Geroji sinjora, leiskite man pažvelgti jums į veidą.

OLIVIJA

Ar jus valdovas įgaliojo vesti derybas su mano veidu? Štai ir nutolote nuo savo teksto. Bet mes nutrauksime uždangą ir parodysime paveikslą. Žiūrėkite, sinjore, štai kokia aš dabar: argi negerai nutapyta?

Atskleidžia šydą

VIOLA

Puikiausiai, jei tik dievas jus tapė.

OLIVIJA

Geri dažai: išlaiko ir vėją, ir audrą.

VIOLA

Tai tikras grožis: kaip gamtos ranka
Spalvas sudėstė — baltą ir raudoną!
Ir būtumėt žiauriausia iš gyvųjų,
Jei jūs palaidotumėt šį žavumą,
Net kopijos pasauliui nepalikus.

OLIVIJA

Ką jūs, sinjore! Aš nebūsiu tokia kietaširdė. Aš liepsiu surašyti visus savo grožio atributus; jie bus inventorizuoti, ir kiekviena dalelė bus papunkčiui pridėta prie mano testamento, sakysim: pirmas — dvi lūpos, pakankamai raudonos; antras — dvi pilkos akys, su vokais prie jų; trečias — vienas kaklas, vienas smakras ir t. t. Ar jūs čia atsiųstas mane įkainoti?

VIOLA

Matau, kad jūs perdaug jau išdidi,
Ir, nors pikta kaip velnias, bet daili.
Valdovas mano myli jus; šią meilę
Atliepti turite, nors įstabiai
Graži jūs esat.

OLIVIJA

Kaip mane jis myli?

VIOLA

Jis dievina jus, ašarom paplūdęs,
Dusliom dejonėm šaukias jūsų meilės.

OLIVIJA

Jis žino: aš mylėt jo negaliu.
Dorybėm jo tikiu. Jisai taurus,
Jaunystė jo be ydos ir dėmės;
Dosnus, turtingas, mokytas, narsus,
Gamtos apdovanotas gražumu,
Bet aš, deja, mylėt jo negaliu;
Jis pats seniai galėjo tai suprast.

VIOLA

Jei aš mylėčiau jus kaip jis, liepsnodams
Kankinančia iš nevilties ugnim,
Mįslingu šį atsakymą laikyčiau
Ir nesuprasčiau jo.

OLIVIJA

Ir ką darytum?

VIOLA

Prie vartų aš pasistatyčiau šėtrą,
Ir savo mielą šaukčiau per dienas,
Sudėčiau meilės apviltos posmus,
Dainuočiau juos gūdžioj nakties tyloj;
Skardžioms kalvoms aš ūkčiau jūsų vardą,
Kad aidas jį kartotų nuolatos:
„Olivija!" Nerastumėt ramybės...
Jus persekiočiau aš visur ant žemės,
Pakol pasigailėtumėt manęs.

OLIVIJA

Jūs daug pasiektumėt. Kokios kilmės jūs?

VIOLA

Kilmė už mano padėtį aukštesnė, —
Bajoras aš.

OLIVIJA

Pas savo poną grįžkit.
Mylėt jo negaliu. Tenebesiunčia
Pasiuntinių, nebent pranešt atvykit,
Kaip mano atsaką išklausė jis.
Sudie. Už rūpestį dėkoju. Štai jums.

Duoda piniginę

VIOLA

Ne tarnas aš, padėkit piniginę.
Ne man — valdovui atpildo juk reikia.
Tegu pavirs jums akmeniu širdis,
Kurią pamilsite. Tegu jinai
Jus atstumia, kaip jūs valdovą mano,
Su panieka. Sudie, žiaurusis grožis!

Išeina

OLIVIJA

„Kokios kilmės jūs?"
„Kilmė už mano padėtį aukštesnė, —
Bajoras aš." Prisiekiu, toks esi.
Kalba ir protas, elgsena, manieros —
Štai kur tavasis herbas! Ak, ramiau!
Bet juk ne hercogas jisai! O dieve!
Nejau taip greit užsikrėčiau liga ta?
Jauste jaučiu — žavingas tarno vaizdas
Nematomai ir paslapčiom užbūrė
Akis man. Na, tiek to! Tegu taip būna...
Eik čia, Malvolijau!

MALVOLIJUS

Klausau, sinjora!

OLIVIJA

Paskui tą šiurkštų pasiuntinį bėk,
Orsino tarną sulaikyk; paliko
Čia jis šį žiedą, man nereikia jo.
Nenoriu, kad jis grįžęs veidmainiautų
Ir teiktų dar vilčių, — esu ne jam!
Bet jei ryt vėl jaunuolis tas užeitų,
Tai visa ką paaiškinčiau aš jam.
Skubėk, Malvolijau!

MALVOLIJUS

Skubu, sinjora!

Išeina

OLIVIJA

Nebežinau, kas man. Imu bijoti,
Kad aš klausau akių daugiau, nei proto.
Bejėgiai esame. Tad spręsk, likime,
Man teks priimti tavąjį sprendimą.

Išeina

ANTRAS VEIKSMAS

I SCENA

Jūros krantas.
Įeina Antonijus ir Sebastijanas.

ANTONIJUS

Jūs nenorite ilgiau pasilikti? Ir nenorite, kad aš palydėčiau jus?

SEBASTIJANAS

Ne, meldžiu atleisti. Mano žvaigždė šviečia man nepalankiai. Mano likimas toks pragaištingas, kad gali, ko gero, sudrumsti ir jūsiškį. Todėl aš trokštu kuo greičiau atsisveikinti, kad galėčiau savo negandus kęsti vienas. Jei mėginčiau juos suversti jums, blogai atsidėkočiau už parodytą man meilę.

ANTONIJUS

Bet leiskite man žinoti, kur jūs vykstate?

SEBASTIJANAS

Ne, ne, sinjore: mano kelionė — vien klaidžiojimas. Bet aš matau, kad jūs toks kuklus, jog net neklausiate to, ką aš norėčiau jums nutylėti. Todėl tuo labiau padorumas skatina mane pačiam pasipasakoti. Jūs turite žinoti, Antonijau, kad mano vardas yra Sebastijanas, nors aš ir pasivadinau Rodrigu. Mano tėvas buvo tas pats Sebastijanas iš Mesalinos, apie kurį, kiek aš žinau, esate girdėjęs. Jis mirdamas paliko mane ir seserį, abu gimusius tą pačią valandą. O, kad dangus būtų lėmęs mums kartu numirti! Bet jūs, sinjore, tatai sutrukdėte, nes maždaug valanda prieš jums mane ištraukiant iš jūros bangų, nuskendo mano sesuo.

ANTONIJUS

Ak, toji diena!

SEBASTIJANAS

Nors žmonės ir sakė, kad mes labai panašūs, daugelis laikė ją gražuole. Aš negalėjau sutikti su tokiu perdėtu vertinimu, bet galiu apie ją drąsiai pareikšti: jos sielą net pats pavydas būtų turėjęs pripažinti gražia. Ji jau paskendusi, sinjore, sūriame vandenyje, bet aš, kaip matote, skandinu jos atminimą sūriose ašarose.

ANTONIJUS

Atleiskite man, sinjore, kad taip blogai jus priėmiau.

SEBASTIJANAS

O, gerasis Antonijau! Atleiskite man už padarytus jums rūpesčius.

ANTONIJUS

Jeigu nenorite žudyti mane už mano meilę, leiskite man bent būti jūsų tarnu.

SEBASTIJANAS

Jei jūs nenorit sunaikinti gero savo darbo, — nenorit nužudyti to, kurį išgelbėjote, tai neprašykite. Iš karto atsisveikinsime: mano krūtinė kupina švelnumo, ir aš iš prigimties esu toks panašus į savo motiną, kad mano akys tučtuojau išduoda mane. Aš vykstu į hercogo Orsino rūmus. Sudie!

Išeina

ANTONIJUS

Tegu visi dievai tau bus palankūs!
Orsino rūmuos aš turiu daug priešų,
Kitaip tave ten aplankyčiau greitai.
Bet nesvarbu — tave aš branginu,
Tebus pavojus pramoga, einu.

Išeina

II SCENA

Gatvė.
Įeina Viola, paskui Malvolijus.

MALVOLIJUS

Ar ne jūs ką tik buvote pas grafaitę Oliviją?

VIOLA

Ką tik dabar, pone. Vidutinišku žingsniu aš spėjau ateiti tik iki čia.

MALVOLIJUS

Ji grąžina jums šį žiedą, sinjore. Jūs būtumėt išgelbėjęs mane nuo rūpesčio, pats jį pasiimdamas. Ji, be to, priduria, kad jūs tvirtai įtikintumėte savo valdovą, jog jis nė iš tolo jai nerūpi. Ir dar vienas dalykas: kad niekados nedrįstumėte vėl atvykti jo reikalais, nebent tik pranešti, kaip jūsų valdovas tatai išklausys. Šekit! Pasiimkit!

VIOLA

Ji žiedą paėmė; man jo nereikia.

MALVOLIJUS

Klausykite, sinjore! Jūs įžūliai jį numetėte jai, ir ji nori, kad jis būtų grąžintas tokiu pat būdu. Jeigu jis vertas, kad dėl jo pasilenktumėte, štai jis čia guli jūsų akyse; jei ne — tegu atiteks tam, kas jį ras.

Išeina

VIOLA

Nepalikau jai žiedo. Ko ji nori?
Gal mano išvaizda ją sužavėjo?
Jos žvilgsnis buvo man meilus, ir, rodės,
Liežuvis josios painiojos ir klupo,
Kalbėjo ji kažkaip sutrikus. Aišku,

Pamilo ji mane. Aistros gudrybė
Šį irzlų pasiuntinį siuntė vytis —
Neduotą žiedą man ji sugrąžino.
Čia viskas dėl manęs. O jeigu taip, —
Geriau svajonę ji pamilus būtų!
Netikras apdaras — koks didis blogis,
Šėtono sugalvotas tik apgaulei!
Kaip nesunku veidmainiams savo melą
Įspaust vaškinėn moteries širdin.
Deja, silpnybė čia kalta, ne mes!
Kokios sutvertos mes, tokios ir esam.
Kas bus? Valdovas mano ją pamilo,
Aš, vargšė persirengėlė, jį myliu, —
Per klaidą ji manim susižavėjo.
Ir kas iš to išeis? Jei aš vyriškis,
Manęs, deja, juk nepamils valdovas,
Jei moteris, tada kokie beprasmiai
Olivijos, vargšelės, atdūsiai.
Vien laikas gali šitokius mazgus
Išpainiot. Man šis mazgas per sunkus.

Išeina

III SCENA

Kambarys Olivijos namuose.
Įeina ponas Tobis ir ponas Endrus Egiučikas.

PONAS TOBIS

Įeiki, pone Endrau. Kas neprisikapstė prie lovos iki vidurnakčio, tas, gali sakyt, jau atsikėlęs, o *diluculo surgere*[1], kaip žinai...

PONAS ENDRUS

Ne, garbės žodis, nežinau. Bet aš žinau, kad vėlai atsikelti, vadinasi, atsikelti vėlai.

---

[1] Diluculo surgere saluberrimum est — anksti keltis labai sveika *(lot.)*

PONAS TOBIS

Neteisinga išvada, ir man jį biauri kaip tuščias vyno ąsotis. Kas nespėjo atsigulti iki vidurnakčio, iš tiesų eina gulti anksti, taigi, kas nuėjo gulti po vidurnakčio, tas ir atsigulė anksti. Argi mūsų gyvenimas nesusideda iš keturių elementų?

PONAS ENDRUS

Taip sakoma, bet, aš manau, jis susideda iš valgymo ir gėrimo.

PONAS TOBIS

Tu esi išminčius, tad valgykime ir gerkime. Marija, ei, ąsotį vyno!

Įeina Juokdarys

PONAS ENDRUS

Štai ir juokdarys, trauk devynis!

JUOKDARYS

Kaip laikotės, mano širdelės? Ar jūs matėte smuklės iškabą „Mes trys gudročiai"?

PONAS TOBIS

Sveikas atvykęs, asile! Na, dabar užtraukime smagią dainelę.

PONAS ENDRUS

Dievaži, juokdarys turi puikų balsą. Aš duočiau keturiasdešimt šilingų, kad turėčiau tokias blauzdas ir tokį saldų balsą, kaip juokdario. Iš tikro, tu žavingai vakar naktį kvailiojai, kai kalbėjai apie Pigrogromitą ir apie vapijiečius, pereinančius Kvebuso meridianą. Dievaži, tai buvo labai puiku. Aš tau pasiunčiau šešis pensus dėl tavo mergužėlės — gavai juos?

JUOKDARYS

Aš tavo dovanėlę šmurkštelėjau į kišenę, nes Malvolijaus nosis — ne botkotis. Mano mergužėlės balta rankutė, o „Mirmidonai" — ne kokia smuklė.

PONAS ENDRUS

Puiku! Geriausia juoktis po visam. O dabar dainą.

PONAS TOBIS

Užtrauk. Štai šeši pensai — uždainuok.

PONAS ENDRUS

Štai nuo manęs irgi šešetas: jeigu vienas riteris duoda...

JUOKDARYS

Jūs norėtumėt meilės dainos ar pamokomos?

PONAS TOBIS

Meilės dainos, meilės.

PONAS ENDRUS

Taip, taip! Man nereikia pamokymų.

JUOKDARYS

Mergužėle, kur klajoji?
Paklausyt sustok, mieloji,
Ką bylos daina mana?
Man vilties nors kiek suteiki,
Mylint susitikti reikia,
Ilgisi širdis jauna.

PONAS ENDRUS

Nuostabu, dievaži.

PONAS TOBIS

Gerai, gerai.

JUOKDARYS

Meilės polėkiai — taip svaigūs,
Bet džiaugsmai tie greitai baigias, —
Kas rytoj, — juk nežinia.

Delst jaunystėje neverta,
Mylimoji, šimtą kartų
Tu bučiuok, bučiuok mane.

PONAS ENDRUS

Balsas kaip medus! Riterio žodis!

PONAS TOBIS

Stipraus kvapo balsas.

PONAS ENDRUS

Labai saldus ir stipraus kvapo, dievaži.

PONAS TOBIS

Jei klausytum nosim, tikrai iš to saldumo aukštielninkas išvirstum. Na, tai užtraukim smarkią dainą, sudrebinkim dangų, po galais. Ir naktinę pelėdą išbudinsime! Net puritonams širdys apsals! Tai užtrauksim?

PONAS ENDRUS

Jeigu jūs mane mylite — pradėkime. Tokias dainas plėšti — aš senas vilkas.

PONAS TOBIS

Po šimts pypkių! Matyt, ir vilkų yra muzikalių.

PONAS ENDRUS

Tikriausiai. Sudainuokim „Užsičiaupki, sukčiau".

JUOKDARYS

„Užsičiaupki, sukčiau", riteri? Aš būsiu priverstas dainuodamas vadinti tave sukčiumi, riteri...

PONAS ENDRUS

Tai jau ne pirmas kartas, kai aš esu vadinamas sukčiumi. Pradėk, juokdary. Ji prasideda: „Užsičiaupki..."

JUOKDARYS

Aš niekados nepradėsiu, jeigu užsičiaupsiu.

PONAS ENDRUS

Dievaži, šaunu! Na, bet pradėk.

Dainuoja.
Įeina Marija.

MARIJA

Kokį kačių koncertą jūs čia prasimanėte? Dedu galvą, kad mano ponia pašauks prievaizdą Malvolijų ir palieps jam išvyti jus lauk.

PONAS TOBIS

Mūsų ponia — papūga. Mes — politikai. Malvolijus — kaliausė, o „Mes trys gudročiai". Ar aš ne to paties kraujo? Ar aš ne jos giminė? Tra-lia-lia, mūsų ponia!

Dainuoja

Gyveno Babilonijoj žmogus,
Ech, ponia, ponia!

JUOKDARYS

Kad tu sukeptum, riteris nuostabiai kvailioja.

PONAS ENDRUS

Tai jam gerai išeina, kai nusiteikęs. Man irgi... Jam tik gražiau išeina, bet aš moku natūraliau.

PONAS TOBIS

Dainuoja

O gruodžio dvylikta diena...

MARIJA

Dėl dievo meilės, nutilkite!

Įeina Malvolijus

MALVOLIJUS

Mano ponai, jūs iš proto išsikraustėte, ar ką? Kas čia jums darosi? Nejaugi jūs neturite supratimo, padorumo, garbės, kad šūkalojate kaip varkaliai tokiu nakties metu? Ar jūs mano ponios namus smukle laikote, plyšodami storžieviškas dainas visa gerkle. Nejaugi jūs nejaučiate pagarbos nei vietai, nei asmenims ir neturite takto?

PONAS TOBIS

Taktą, gerbiamasis, savo dainose mes išlaikėme. Eik po velnių!

MALVOLIJUS

Pone Tobi, aš privalau su jumis būti atviras. Mano ponia liepė jums pasakyti, kad, nors ji ir suteikia prieglobstį jums kaip savo giminaičiui, bet nepakęs, kad jūs drumstumėte šių namų ramybę. Jei jūs galite atsisakyti savo nepadoraus elgesio, tai jos namai jūsų paslaugoms. Jei ne, tai gal teiksitės palikti ją ramybėje. Ji mielai su jumis atsisveikins.

PONAS TOBIS

Dainuoja

Sudie, širdie, aš atsisveikint privalau.

MARIJA

Liaukitės, malonusis pone Tobi.

JUOKDARYS

Dainuoja

Iš jo akių matyt, kad sensta jau.

MALVOLIJUS

Ak, šitaip jūs!

PONAS TOBIS

Dainuoja

Bet aš nemirsiu niekados.

JUOKDARYS

Dainuoja

Meluoji vėl kaip visados.

MALVOLIJUS

Tai teikia jums garbės.

PONAS TOBIS

Dainuoja

Aš liepsiu išvaryt jį lauk.

JUOKDARYS

Dainuoja

Neverta gal. Dar kiek palauk.

PONAS TOBIS

Dainuoja

Prisiekiu, lauk jį išvarysiu.

JUOKDARYS

Dainuoja

O ne, baily, tu neišdrįsi!

PONAS TOBIS

Nepataikei į toną, pone! Dabar meluoji tu. — Malvolijau, juk tu esi tik prievaizdas! Kadangi esi toks šventas, tai gal manai, kad niekam nebereikia nei pyrago, nei alaus?

JUOKDARYS

Prisiekiu šventąja Ona, reikia dar alų imbieru pagardinti, kad burną degintų!

PONAS TOBIS

Taip, tikrai. — O tu, pone prievaizde, eik ir blizgink savo grandinę duonos trupiniais. — Vyno ąsotį, Marija!

MALVOLIJUS

Panele Marija, jei jūs vertintumėt mūsų sinjoros malonę nors kiek daugiau už jos panieką, tai nesitaikstytumėt su šiuo nepadorumu. Aš jai apie tai pranešiu, prisiekiu šia ranka.

Išeina

MARIJA

Nešdinkis, ilgaausi.

PONAS ENDRUS

Jei pavyktų iššaukti jį dvikovon, paskui pačiam neateiti ir tokiu būdu jį apjuokti, — tai būtų smagumėlis kaip ištroškusiam gurkšnis vandens.

PONAS TOBIS

Padaryk tai, riteri: aš parašysiu už tave iššūkį arba žodžiu išklosiu jam tavo pasipiktinimą į akis.

MARIJA

Pakentėkite šią naktį, mielas pone Tobi, ir būkite protingesnis. Po to, kai hercogo jaunuolis šiandien apsilankė pas sinjorą, ji labai sunerimo. O dėl msje Malvolijaus, tai leiskite man su juo vienai susitvarkyti. Jeigu aš jo nesudorosiu ir viešai neapjuoksiu, tai laikykite mane paskutine išsižiojėle, kuri nemoka net į savo lovą įlipti. Būkite tikri, mokėsiu tai padaryti.

PONAS TOBIS

Apšviesk mus, apšviesk mus. Pasakyk mums, ką tu apie jį žinai.

MARIJA

Žinote, ponai, kartais jis lyg koks puritonas.

PONAS ENDRUS

O, jei aš taip manyčiau, sumuščiau jį kaip šunį.

PONAS TOBIS

Kaip? Už tai, kad jis puritonas? Tai pats turi kokį svarų argumentą, brangusis riteri?

PONAS ENDRUS

Kad ir nesvarų, bet pakankamą.

MARIJA

Koks jis po perkūnais puritonas! Nei velnias, nei gegutė! Pataikūnas, pamaiva asilas, kuris atmintinai kala rūmų elgesio taisykles ir paskui žarsto jas rieškučiomis į visas puses. Jis toks pasipūtėlis ir manosi esąs toks pilnas tobulybių, kad jam rodosi, jog kiekviena moteris, vos jį pamačiusi, ims ir pamils. Šia jo silpnybe aš ir pasinaudosiu, kad jam atkeršyčiau.

PONAS TOBIS

Ką tu nori daryti?

MARIJA

Aš numesiu jam ant tako keletą miglotų meilės laiškų. Juose taip aprašysiu jo barzdą, kojas, eiseną, akis, kaktą ir veido spalvą, kad jis, be abejo, atpažins pats save. Mano rašysena nė kiek nesiskiria nuo mano sinjoros, jūsų dukterėčios, rašysenos. Kai kartais pasitaiko rasti kokį užsimetusį raštelį, mes pačios nebesusigaudom, katra jį rašėm.

PONAS TOBIS

Puikiausia! Aš jau nujaučiu šią gudrybę.

PONAS ENDRUS

Mano nosis irgi užuodžia.

PONAS TOBIS

Jis pamanys, kad tie pamesti laiškai yra mano dukterėčios ir kad jinai įsimylėjusi jį.

MARIJA

Maždaug tokį arkliuką aš ir žadu pasižaboti.

PONAS ENDRUS

Ir šis jūsų arkliukas dabar padarys jį asilu.

MARIJA

Ir dar kokiu asilu!

PONAS ENDRUS

O, bus tiesiog nuostabu!

MARIJA

Karališka pramoga, užtikrinu jus. Aš žinau, šis mano vaistas jam padės. Judu ir juokdarį aš paslėpsiu toj vietoj, kur jis tą laišką ras. Sekite, kaip jis aiškinsis mano gudrybę. Kol kas eikite gulti ir sapnuokite šį pokštą. Likit sveiki!

Išeina

PONAS TOBIS

Labos nakties, Pentesilėja!

PONAS ENDRUS

Po velnių, šauni merga.

PONAS TOBIS

Nieko sau lapė gudruolė. Be to, ji dievina mane. Kaip tu manai?

PONAS ENDRUS

Aš irgi anksčiau buvau dievinamas.

PONAS TOBIS

Eime gulti, riteri. Tau teks paprašyti dar kartą, kad prisiųstų pinigų.

PONAS ENDRUS

Jeigu nelaimėsiu jūsų dukterėčios, tai aš beviltiškai įklimpau.

PONAS TOBIS

Liepk atsiųsti pinigų, riteri. Jeigu tu galų gale negausi jos, vadink mane avino galva.

PONAS ENDRUS

Jeigu jos negausiu, taip ir vadinsiu, patiks ar nepatiks.

PONAS TOBIS

Na, eime, eime! Aš paruošiu karšto vyno su prieskoniais. Gulti vis vien jau per vėlu. Eime, riteri! Eime!

Išeina

IV SCENA

Kambarys Hercogo rūmuose.
Įeina Hercogas, Viola, Kurijus ir kiti.

HERCOGAS

Pagrokite ką nors. Sveiki, bičiuliai!
Cezarijau, ilgiuosi tos dainos
Senoviškos, kur vakar mes girdėjom.
Man rodos, ji geriau malšina skausmą,
Negu triukšmingų dabarties dienų
Melodijos be tikro nuoširdumo.
Prašau bent posmą.

KURIJUS

Atleiskite, jūsų šviesybe, čia nėra to, kuris galėtų ją padainuoti.

HERCOGAS

Kas jis buvo?

KURIJUS

Festė, juokdarys, mano valdove. Jį labai mėgo sinjoros Olivijos tėvas. Juokdarys yra kur nors čia pat.

HERCOGAS

Suraskit! Jūs — melodiją pagrokit!

Kurijus išeina. Groja muzika.

Eik šen, berniuk: jei pats kada pamilsi,
Tai saldžiame skausme atmink mane.
Įsimylėjėliai visi — kaip aš
Užgaidūs, nenurimstą, nepastovūs.
Tik mylimos paveikslą nuolatos
Širdy nešioja. Ši daina patinka?

VIOLA

Jos aidas siekia meilės sostą — širdį.

HERCOGAS

Dievaž, tu puikiai pasakei. Tikiu,
Nors jaunas dar esi, bet tavo akys
Jau geidė mylimos širdies malonės.

VIOLA

Šiek tiek, malonei jūsų leidus, pone.

HERCOGAS

Kas ji tokia?

VIOLA

Į jus ji panaši.

HERCOGAS

Tada tavęs ji neverta! O kiek
Jai metų?

VIOLA

Jai tiek pat, kiek jums, valdove.

HERCOGAS

Tikrai, tau per sena ji. Vyras turi
Vyresnis būt už žmoną, kad jai tiktų, —
Tada tvirčiau ji sieja vyro širdį.

Nors mes, berniuk, ir giriame save,
Bet meilėj esame dažnai užgaidūs,
Svyruojantys, mažiau ištikimi
Nei moterys.

VIOLA

Neklystate, valdove.

HERCOGAS

Tad mylima tegu jaunesnė bus,
Kitaip — tavoji meilė greit išblės,
Nes moterys kaip rožės — vos pražydo
Puošniais žiedais, žiūrėk — jau ir nuvyto.

VIOLA

Skaudu, deja! Jau taip nuo amžių dėjos:
Užgęsta grožis, vos tik suklestėjęs.

Sugrįžta Kurijus ir Juokdarys

HERCOGAS

Cezarijau, lai jis mums padainuoja
Tą vakarykštę dainą, tokią liūdną.
Verpėjos ir mezgėjos traukia ją,
Sėdėdamos kur saulėje prie darbo.
Melodija jos paprasta, graudi,
Skausmu ji dvelkia meilės apvíltos,
Tyru, senovišku nuoširdumu.

JUOKDARYS

Ar aš galiu pradėt, valdove?

HERCOGAS

Taip, taip. *Dainuok, mes klausom.*

Muzika

JUOKDARYS

Dainuoja

O ateiki, ateiki, mirtie,
Aš ilgiuos kiparisų tylos.
O užgeski, užgeski, širdie, —
Mirštu pakirstas meilės aklos.

Išklokite karstą linų
Drobule,
Papuoškit vien tujų liūdnų
Šakele.

Man neberkit, neberkit gėlių, —
Juodas paprastas karstas tebus.
Ir be ráudų, be ráudų gailių
Palydėkit mane į kapus.
Te niekas nedūsaus manęs,
Neraudos,
Ir kapo neras, neminės
Niekados.

HERCOGAS

Štai tau už triūsą.

JUOKDARYS

Tai joks triūsas, pone. Dainavimas man teikia malonumo, pone.

HERCOGAS

Tada už tavo malonumą aš sumoku.

JUOKDARYS

Teisingai, sinjore, už malonumus anksčiau ar vėliau tenka užsimokėti.

HERCOGAS

Gal malonėsit mus palikt dabar?

JUOKDARYS

Tegu apsaugo jus melancholijos dievas, o siuvėjas tepasiuva jums liemenę iš raibuliuojančios taftos, nes tavo būdas nepastovus kaip opalas! Tokius užgaidžius žmones aš

pasiųsčiau į jūrą, kad jie galėtų plaukti, kur tik vėjas neša,
Tai bent būtų puiki kelionė, besivaikant savo paties uodegą.
Likit sveiki!

Išeina

HERCOGAS

Palikit mus.

Išeina Kurijus ir palydovai

Cezarijau, dar kartą
Nuvyk pas tą išpuikusią žiauruolę.
Jai pasakyk: už viską meilė mano
Yra tauresnė. Žemių jos netrokštu,
O tuos turtus, kuriuos lemtis jai teikia,
Nepastoviais laikau aš kaip ir laimę.
Tik pasakiškai stebuklingas grožis,
Gamtos jai duotas, traukia mano širdį.

VIOLA

Bet jei negali ji pamilt, sinjore?

HERCOGAS

Girdėti to nenoriu aš.

VIOLA

Privalot.
Sakysim, moteris tokia yra,
Kuri jus myli iš visos širdies,
Kaip jūs Oliviją, o jūs jos — ne;
Išgirdusi tatai, ar ji neturi
save įveikt?

HERCOGAS

Juk moteris negali
Pakelti taip stipraus aistros plakimo,
Kaip vyras. Širdžiai moteries gležnos
Sunku savy tiek meilės sutalpinti...

Jų jausmas — vien tik žemas kūno geismas:
Vos spėja savo alkį jos nutildyt,
Jas apima sotumo šleikštulys.
O mano meilė alkana kaip jūra, —
Aprėps ji viską. Moteris jokia
Negali taip karštai manęs pamilti,
Kaip myliu aš Oliviją.

VIOLA

Žinau.

HERCOGAS

Ką tu žinai?

VIOLA

Kaip gali moterys mylėt. Jų širdys —
Kaip mūsų, ištikimos. Mano tėvas
Turėjo dukrą, — ji mylėjo taip,
Kaip aš, jei būčiau moteris, mylėčiau,
Valdove, jus.

HERCOGAS

Koksai gi jos likimas?

VIOLA

Skaudus, valdove. Meilę slėpė ji.
Slaptumas tas kaip kirminas žiede
Raudonį skruostų ėdė, ir, sunykus,
Nuo liūdesio visa pageltus, tapo
Ji lyg Kantrybės statula, liūdnai
Bešypsanti kapuos. Ar tai ne meilė?
Mes, vyrai, kalbam daug, prisiekinėjam,
Perdėm apsimetame, vis gražiai
Joms žadame, bet mylim per mažai.

HERCOGAS

Tai kaip, — sesuo iš ilgesio ir mirė?

VIOLA

Teišlikau tik aš iš savo tėvo
Sūnų ir dukterų! O galgi kartais...
Tad vykt man pas grafaitę, pone?

HERCOGAS

Skubink!
Nunešk šį brangakmenį, pasakyki,
Aš pasiryžęs nesitraukt šį sykį.

V SCENA

Olivijos sodas.
Įeina ponas Tobis Belčas, ponas Endrus Egiučikas ir Fabijanas.

PONAS TOBIS

Eikite čia, sinjore Fabijanai.

FABIJANAS

Gerai, būtinai ateisiu. Jei aš prarasčiau bent kruopelę šios pramogos, tegu mane suėda melancholija.

PONAS TOBIS

Ar tu nesidžiaugtum, jei tas nususęs kipšo išpera būtų viešai sugėdintas?

FABIJANAS

Aš džiaugčiausi, brangusis. Jūs žinote, aš per jį patekau savo ponios nemalonėn, nes jis jai papasakojo, kad neva aš piudęs šunimis lokius.

PONAS TOBIS

Mes jį įerzinsime kaip lokį ir taip apjuoksime, kad jis pamėlynuos ir net pajuodys iš pykčio. Gerai, ponas Endrau?

PONAS ENDRUS

Jei to nepadarysime, tai mes nė velnio neverti.

PONAS TOBIS

O štai ir mažytė mūsų gudruolė.

Įeina Marija

Sveika gyva, indiškoji mano brangenybe!

MARIJA

Slėpkitės visi trys už šito bukmedžio. Malvolijus ateina šiuo taku. Jis ten saulėje, žiūrėdamas į savo šešėlį, visą pusvalandį mokėsi gerų manierų. Stebėkite jį, jei mėgstate pokštus. Aš žinau, kad šis laiškas pavers jį svaičiojančiu idiotu. Kad nesužlugtų visas mūsų pokštas, slėpkitės greičiau. O tu čia gulėk! (Numeta laišką) Artinasi upėtakis, kurį galima pagauti, tik pakutenus jo savimeilę.

Įeina Malvolijus

MALVOLIJUS

Tai laimės dalykas. Viskas pareina nuo laimės. Marija kartą sakė, kad sinjora myli mane. Ir iš jos pačios esu girdėjęs maždaug tą pat — kad, jeigu ji pamiltų, tai tik panašų į mane. Be to, ji man rodo kur kas didesnę pagarbą, negu kitiems savo dvariškiams. Kokią man iš to pasidaryti išvadą?

PONAS TOBIS

Štai kaip nosį riečia nenaudėlis!

FABIJANAS

Tyliau! Įsisvajojęs pasidarė tikras kalakutas. Kaip jis stypuoja, papūtęs uodegą!

PONAS ENDRUS

Velniai rautų, taip ir noris apkulti šį galviją.

PONAS TOBIS

Tyliau, sakau.

MALVOLIJUS

Tapčiau grafu Malvolijum!

PONAS TOBIS

Ak, sukčius!

PONAS ENDRUS

Nušauti jį! Nušauti!

PONAS TOBIS

Tyliau, tyliau!

MALVOLIJUS

Yra ir pavyzdžių: grafaitė Strači ištekėjo už savo rūbininko.

PONAS ENDRUS

Tfu, velnio išpera!

FABIJANAS

O, tyliau. Jis jau visai apsvaigo. Žiūrėkite, kaip jis, įsivaizdavęs, jog jau grafas, ėmė pūstis.

MALVOLIJUS

Štai trys mėnesiai, kai vedęs, sėdžiu sau iškilmingai...

PONAS TOBIS

O kad turėčiau šaudyklę, paleisčiau jam akmeniu į akį.

MALVOLIJUS

...Tarnų apsuptas, apsirengęs išsiuvinėtu mašasto apsiaustu, tik ką pakilęs iš guolio, kur palikau miegančią Oliviją...

PONAS TOBIS

Kad jį kur skradžiai!

FABIJANAS

O, tyliau, tyliau!

MALVOLIJUS

Ir čia užeina noras parodyti savo didybę. Iš lėto tarnus permetu šaltu žvilgsniu ir, leidęs suprasti, jog žinau savo vietą ir norėčiau, kad jie taip pat žinotų savąją, liepiu pašaukti mano naują giminaitį Tobį.

PONAS TOBIS

Sukaustyti jį retežiais!

FABIJANAS

O, tyliau, tyliau, tyliau, kad jus kur!

MALVOLIJUS

Septyni mano tarnai, klusniai pašokę, išbėga jo atvesti. Aš tuo tarpu suraukiu kaktą ir, gal būt, užsuku laikrodį ar žaidžiu su kokiu nors savo brangakmeniu. Tobis prisiartina, žemai man nusilenkia.

PONAS TOBIS

Kaip tokį padarą žemė nešioja.

FABIJANAS

Tylėkim, nors mums žodžius net replėmis kas trauktų.

MALVOLIJUS

Aš tiesiu jam ranką štai šitaip, malonią savo šypseną atšaldydamas griežtu valdingu žvilgsniu...

PONAS TOBIS

Ir Tobis tau netrenkia į dantis?

MALVOLIJUS

Sakau: „Dėde Tobi, mano likimas, padovanojęs man jūsų dukterėčią, suteikė teisę pareikalauti, kad jūs..."

PONAS TOBIS

Ką, ką?

MALVOLIJUS

„...kad jūs atsižadėtumėt gėrimo.

PONAS TOBIS

Prasmek, suski!

FABIJANAS

Ak! Kantrybės! Vėjais nueis visa mūsų išmonė.

MALVOLIJUS

„...Be to, jūs brangų savo laiką eikvojate su tuo kvailiu riteriu..."

PONAS ENDRUS

Prisiekiu, čia jis kalba apie mane.

MALVOLIJUS

„...su tuo ponu Endrum."

PONAS ENDRUS

Aš žinojau, kad jis čia mane turi galvoj, nes daug kas mane vadina kvailiu.

MALVOLIJUS

Paima laišką

Kas čia per daiktas?

FABIJANAS

Dabar paukštis tuoj paklius į spąstus.

PONAS TOBIS

Tyliau! O kad pajuokos dievas jam įkvėptų mintį perskaityti garsiai tą laišką!

MALVOLIJUS

Gyvybe prisiekiu, tai mano sinjoros rašysena. Tai jos N, jos M ir jos G. Taip ji rašo ir didžiąją L. Negali būti abejonių, tai jos ranka.

PONAS ENDRUS

Jos N, jos M ir jos G? Ką tai reiškia?

MALVOLIJUS

Skaito

„Nežinomam mano mylimajam kartu su geriausiais linkėjimais." Tai jos stiliusl Nesupyki, vaške. Atsargiai! Ir antspaudas jos — su Lukrecijos galva. Ji visada juo antspauduoja laiškus. Įdomu, kam rašo mano sinjora?

FABIJANAS

Visas net apsalo.

MALVOLIJUS

Skaito

„Dievas mato — kaip aš myliu;
Kas toks jis?
Betgi mano lūpos tyli —
Niekam nesakys."

„Niekam nesakys." Kas toliau? Skiemenų skaičius keičiasi. „Niekam nesakys." O jeigu tai tu, Malvolijau?

PONAS TOBIS

Pakarti tave, pasmirdęs barsuke!

MALVOLIJUS

Skaito

„Nors įsakinėt galiu
Tam, kuriuo širdis gyvena,
Bet kentėdama tyliu;
M, O, A, I, — svajonė mano."

FABIJANAS

Tai bent painus galvosūkis!

PONAS TOBIS

Šauni merga, aš sakau.

MALVOLIJUS

„M, O, A, I, — svajonė mano." Ne, čia reikia pagalvoti, reikia pagalvoti, reikia pagalvoti.

FABIJANAS

Na, ir dvokiantį jauką jinai jam pakišo!

PONAS TOBIS

O kaip godžiai mūsų sakalas puolė prie jo.

MALVOLIJUS

„Įsakinėt galiu tam, kuriuo širdis gyvena." Taip, ji gali man paliept, nes aš jai tarnauju, o ji yra mano ponia. Taip, tai aišku kiekvienam sveiko proto žmogui. Jokio čia galvosūkio nėra. Bet štai pabaiga... Ką gali reikšti šitaip sudėtos raidės? Kad aš galėčiau rasti čia kai ką tinkančio man! Palaukite! — M, O, A, I..

PONAS TOBIS

Na, pasuk, pasuk galvą. Žiūrėkite, jis uodžia šaltus pėdsakus.

FABIJANAS

Šitas šunpalaikis lengvai suras, nes čia dvokia kaip nuo lapės.

MALVOLIJUS

M — Malvolijus. M — taigi taip prasideda mano vardas.

FABIJANAS

Argi aš nesakiau, kad taip bus? Toks šuva visada leidžiasi klaidinančiais pėdsakais.

MALVOLIJUS

M... — o toliau nesiderina. Turėtų būti A, bet seka O.

FABIJANAS

Tikiuosi, kad galų gale jis ims dejuoti: O!

PONAS TOBIS

Taip, arba aš lazda jam taip užvanosiu, kad jis rėks: O!

MALVOLIJUS

Gale stovi AI.

FABIJANAS

Dar tu ne kartą šauksi „ai". Pagarbos nė neregėsi, o jau pajuokos — tai tiek ir tiek!

MALVOLIJUS

MOAI! Raidės, matyt, tyčia sumaišytos. Jas trupučiuką perstačius, aiškiai išeina mano vardo raidės. Aha! Toliau seka proza.

Skaito

„Jei tai pateks į tavo rankas, pagalvok. Pagal manąsias žvaigždes, aš esu aukščiau už tave. Bet tu nenusigąsk didybės: vieni didi gimsta, kiti didybę pasiekia, o dar kitiems didybė pati nužengia. Tavo Likimas tiesia į tave rankas; tegu tavo kūnas ir dvasia puola į jo glėbį. O kad priprastumei būti tuo, kuo gali tapti, nusimesk romų savo kevalą ir pasijusk lyg naujai gimęs. Nepataikauk jokiam giminaičiui, būk šiurkštus tarnams, tegu iš tavo lūpų sklinda skambūs samprotavimai apie valstybės reikalus, stebink kitus savo laikysena. Šiuos patarimus tau duoda toji, kuri dėl tavęs dūsauja. Atsimink, kas gyrė geltonas tavo kojines ir visada norėjo, kad jas avėtum kryžmai paristas. Atsimink, sakau tau! Drąsiau, ir viską pasieksi, jei panorėsi. Jei ne, tai po senovei tegu liksi man prievaizdas, paprastas tarnas, nevertas prisiliesti prie Fortūnos pirštų. Lik sveikas. Toji, kuri norėtų su tavim pasikeisti vietomis —

Laiminga nelaimingoji."

Aiškių aiškiausia kaip šviesią dieną lygiame lauke. Aš būsiu išdidus, aš skaitysiu politinius traktatus, tyčiosiuos iš pono Tobio, nutrauksiu visas žemas pažintis, būsiu lygiai toks, koks turiu būti. Aš dabar savęs neapgaudinėju, neleidžiu savo vaizduotei su manim žaisti, viskas rodo, kad mano sinjora mane myli. Juk ji neseniai pagyrė geltonas mano kojines ir gėrėjosi, kad jos kryžmai perrištos. Juk ji prisipažįsta mylinti mane ir užuominomis moko mane rengtis taip, kaip ji mėgsta. Esu dėkingas žvaigždėms, kad jos siunčia man laimę. Aš būsiu neprieinamas, išdidus, vaikščiosiu su geltonomis kojinėmis, kryžmai paristomis jau iš pat ankstyvo ryto. Tebūnie pašlovintas Jupiteris ir mano žvaigždės! Bet čia yra ir prierašas.

Skaito

„Tu negali neįspėti, kas aš esu. Jei neatmeti mano meilės, rodyk tai savo šypsena, nes tavo šypsena tau labai pritinka. Todėl prašau tave, mielasis, mano akivaizdoje vis šypsokis."

Dėkoju tau, Jupiteri! Aš šypsosiuosi, aš viską darysiu, ko tu iš manęs reikalausi.

Išeina

FABIJANAS

Savo dalies šiame žaidime aš nemainyčiau į kelių tūkstančių pensiją, kurią man mokėtų Persijos šachas.

PONAS TOBIS

Už tokią išmonę aš vesčiau šią mergiotę.

PONAS ENDRUS

Aš irgi.

PONAS TOBIS

Ir jokio kraičio nereikalaučiau — tik dar vieną tokį pokštą.

PONAS ENDRUS

Ir aš jokio.

FABIJANAS

Štai ir mūsų šaunioji pokštininkė.

Sugrįžta Marija

PONAS TOBIS

Jei nori, karkis man ant sprandol

PONAS ENDRUS

Arba man.

PONAS TOBIS

O gal man pralošti savo laimę kauliukais ir tapti tavo vergu?

PONAS ENDRUS

Dievaži, gal ir man?

PONAS TOBIS

Per tave jis paskendo tokiose svajonėse, kad prasiblaivęs išsikraustys iš proto.

MARIJA

Na, sakykit teisybę: ar jį tatai paveikė?

PONAS TOBIS

Kaip degtinė bobutę pribuvėją.

MARIJA

Jei jūs norite pamatyti, kuo baigsis šis pokštas, stebėkite pirmą jo susitikimą su sinjora: jis pasirodys jai su geltonomis kojinėmis. Šios spalvos ji nemėgsta, o kryžmiško parišimo stačiai nepakenčia. Be to, jis šypsosis jai, o tatai taip nepri-

taps prie dabartinės jos nuotaikos, kai ją slegia toks liūdesys, kad ji būtinai supyks. Jei jūs norite tai pamatyti, sekite paskui mane.

PONAS TOBIS

Nors į patį pragarą paskui tokį sąmojingą kipšiukąl

PONAS ENDRUS

Ir aš kartu.

Išeina

TREČIAS VEIKSMAS

I SCENA

Olivijos sodas.
Įeina Viola ir Juokdarys su būgnu.

VIOLA

Dieve padėk tau, bičiuli, ir tavo muzikai. Tu taip ir gyveni vis su būgnu?

JUOKDARYS

Ne, sinjore, aš gyvenu su bažnyčia.

VIOLA

Tai gal tu esi bažnyčios tarnas?

JUOKDARYS

Nieko panašaus, sinjore. Aš gyvenu su bažnyčia todėl, kad mano namas, kuriame gyvenu, yra gretimai su bažnyčia.

VIOLA

Tada tu galėtumei pasakyti, kad karalius gyvena su elgeta, jeigu elgeta gyvena netoli jo, arba kad bažnyčia yra šalia būgno, jei tu su būgnu stovi prie bažnyčios.

JUOKDARYS

Taip, taip, sinjore. Kokie dabar laikai! Aštrialiežuviui kiekvienas žodis — kaip safiano pirštinė, kurią lengvai galima išversti į kitą pusę.

VIOLA

Taip, tikra tiesa. Kas šmaikštaudamas žaidžia žodžiais, tai lyg ištvirkauja jais.

JUOKDARYS

Todėl aš norėčiau, sinjore, kad mano sesuo neturėtų vardo.

VIOLA

Kodėl gi taip, žmogau?

JUOKDARYS

O todėl, sinjore, kad jos vardas yra juk žodis; jei kas ims žaisti jos vardu, mano sesuo, ko gero, gali virsti gatvės mergina. Ir iš tikrųjų žodžiai pasidarė tikri šunsnukiai nuo tada, kai juos išniekino pančiai.

VIOLA

Kaipgi tu gali tai įrodyti, žmogau?

JUOKDARYS

Matote, sinjore, aš to negaliu įrodyti be žodžių, bet žodžiai pasidarė tokie melagingi, kad aš neturiu noro jais įrodinėti tiesos.

VIOLA

Aš matau, kad tu esi linksmas vyrukas ir nieko nebrangini.

JUOKDARYS

Netiesa, sinjore. Aš kai ką branginu, bet, iš širdies kalbant, jūsų nebranginu: jei tai reiškia nebranginti nieko, tai, vadinasi, jūs, sinjore, esate niekas.

VIOLA

Ar tik nebūsi sinjoros Olivijos kvailys?

JUOKDARYS

Visai ne, pone. Sinjora Olivija neturi nieko bendro su kvailyste, — ji kvailio nelaikys, iki ištekės už vyro. O vyrą lygiai sunku atskirti nuo kvailio, kaip sardinę nuo silkės — vyras tik stambesnis. Ne, aš esu ne jos kvailys, o tik jos žodžių darkytojas.

VIOLA

Aš neseniai tave mačiau pas hercogą Orsiną.

JUOKDARYS

Kvailybė, sinjore, keliauja po žemę kaip saulė, — ji šviečia visur. Man būtų skaudu, jei kvailybė rečiau lankytų jūsų poną, negu mano ponią. Man rodos, aš buvau tenai sutikęs jus, išmintingasis sinjore?

VIOLA

Na, jei jau tu pradėsi traukti per dantį mane, tai man verčiau pasišalinti. Še tau išgėrimui.

Duoda pinigą

JUOKDARYS

Tegu Jupiteris sekantį kartą atsiunčia tau barzdą!

VIOLA

Teisybę tau pasakysiu: aš pats trokštu jos. (Į šalį) Tik ne ant savo smakro. — Ar namie tavo sinjora?

JUOKDARYS

Vartydamas monetą

O jeigu jų būtų pora, ar monetos neimtų daugintis?

VIOLA

Taip, sudėjus jas draugėn ir paleidus į apyvartą.

JUOKDARYS

Aš mielai suvaidinčiau Pandarą Frigietį, sinjore, kad gaučiau tam Troilui Kresidą.

VIOLA

Aš tave supratau; tu moki gerai elgetauti.

JUOKDARYS

Aš manau, sinjore, kad nėra nieko nepaprasta suelgetauti pačią elgetą, nes Kresida buvo elgeta. Mano ponia namie, sinjore. Aš jai paaiškinsiu, iš kur jūs. O kas jūs esate ir ko norite, tik pats dangus žino, norėčiau pasakyti — pati stichija, tik šis žodis labai nuvalkiotas.

Išeina

VIOLA

Vaikinas sumaniai vaidina kvailį,
Tai sugebėti išminties juk reikia;
Stebėt jis turi, ką pajuokti tenka,
Pajuokiamojo nuotaiką įvertint,
Iškart it sakalui užpulti paukštį,
Koks prieš akis paklius, o šitas menas
Nemaža proto galių reikalauja.
Kvailys tiesos daug sako visada,
Bet kai išminčius svaičioja — bėda.

Įeina ponas Tobis Belčas ir ponas Endrus Egiučikas

PONAS TOBIS

Telaimina jus dievas, sinjore.

VIOLA

Ir jus, pone.

PONAS ENDRUS

Dieu vous gardė, monsieur[1].

VIOLA

Et vous aussi; votre serviteur[2].

PONAS ENDRUS

Neabejoju, pone! Ir aš jūsų.

---

[1] Tesaugo jus dievas, pone! *(pranc.)*
[2] Ir jus taip pat; jūsų tarnas *(pranc.)*

PONAS TOBIS

Gal jūs teiktumėtės įžengt į šiuos namus? Mano dukterėčia trokšta, kad jūs įeitumėte, jeigu tokį kursą pasirinkote.

VIOLA

Mano kursas veda į jūsų dukterėčią, sinjore. Aš noriu pasakyti, kad ji ir yra mano kelionės tikslas.

PONAS TOBIS

Tad išbandykite savo kojas, sinjore: liepkite joms pajudėti.

VIOLA

Mano kojos geriau mane supranta, pone, negu aš jūsų pasiūlymą išbandyti savo kojas.

PONAS TOBIS

Aš noriu pasakyti: įženkite, pone, įeikite.

VIOLA

Aš jums atsakysiu savo įžengimu ir įėjimu. Bet štai ji pati čia ateina.

Įeina Olivija ir Marija

Puikiausioji, tobuliausioji sinjora, tegu dangus ant jūsų išlieja aromato lietų!

PONAS ENDRUS

Šis jaunuolis — tikras aristokratas! „Aromato lietų"... Šaunu!

VIOLA

Mano tikslas, sinjora, gali būti išreikštas balsu tik muzikaliosioms ir maloningosioms jūsų ausims.

PONAS ENDRUS

„Aromato lietų", „muzikaliosioms", „maloningosioms"... Šiuos tris žodžius pasistengsiu ir pats pavartoti.

OLIVIJA

Uždarykite sodo vartus ir nekliudykite man išklausyti šį pasiuntinį.

Išeina ponas Tobis, ponas Endrus ir Marija.

Duokite ranką, sinjore...

VIOLA

Lenkiuos žemai, tarnauti pasiruošęs.

OLIVIJA

Kaip jūsų vardas?

VIOLA

Jūsų tarno vardas
Cezarijus, gražiausioji princese.

OLIVIJA

Jūs — mano tarnas! Nuobodus pasaulis,
Kai pataikavimą vadinti imta
Mandagumu. Juk jūs Orsino tarnas!

VIOLA

Jis jūsų tarnas, o aš jam tarnauju,
Tad jūsų tarno tarnas — jūsų tarnas.

OLIVIJA

Aš negalvoju apie jį visai;
Geriau, kad ir jisai mane užmirštų.

VIOLA

Aš atėjau, sinjora, jūsų širdį
Palenkti jam.

OLIVIJA

O ne! Juk aš prašiau
Daugiau nebekalbėti apie jį.
Bet jei jūs pirštumėte man ką kitą,
Tai aš klausyčiaus jūsų daug mieliau,
Nei sferų muzikos.

VIOLA

Brangi sinjora...

OLIVIJA

Nepertraukit manęs, meldžiu. Siunčiau jums,
Kai lankėtės čia pastarąjį kartą,
Aš žiedą iš paskos, apgaudama
Ir tarną, ir — bijau — kad jus taip pat,
Verta esu aš jūsų pasmerkimo,
Kad priverčiau gėdingu gudrumu
Priimti jį. Ką pamanyt galėjot?
Ar nepastatėt jūs garbės manos
Prie gėdos stulpo čaižyti mintims,
Užgimusioms širdy negailestingoj.
Tikiuos, suprasite mane, — ne rūbas,
Tik rūko skraistė dengia mano širdį.
Tad leiskite išgirst man jūsų žodį.

VIOLA

Man jūsų gaila.

OLIVIJA

Tai jau meilės ženklas.

VIOLA

O, anaiptol! Visi gerai juk žino, —
Mes gailimės dažnai ir savo priešų.

OLIVIJA

Na, ką! Matyt, man laikas vėl šypsotis.
Dangau, kokie išdidūs mes nelaimėj!
Kai širdį mums plėšrūnas skaudžiai drasko,
Geriau nuo liūto žūti, ne nuo vilko.

Man sako laikrodis — kalbu aš veltui.
Bet nebijok, jaunuoli, man nereikia
Tavęs. O kai subręs jaunystė jūsų,
Tava žmona nuskins puikiausią vaisių.
Tikriausiai mūs keliai nesusieis.

VIOLA

Gal būt, ir taip. Telydi laimė jus!
Valdovui mano jūs netarsit nieko?

OLIVIJA

Palauki, neskubėk! Prašau tave,
Sakyk, ką tu apie mane galvoji?

VIOLA

Kad laikote save ne ta, kas esat.

OLIVIJA

O aš manau ir apie jus tą patį.

VIOLA

Teisingai manot: aš — ne aš esu.

OLIVIJA

O kad jūs būtumėte tuo, kuo noriu!

VIOLA

Jūs manote, geriau, sinjora, būtų?
Norėčiau, nes dabar aš — juokdarys!

OLIVIJA

Ak, kaip graži net toji pašaipa
Ant jo rūsčių ir niekinančių lūpų!
Žudikui pasislėpt tamsoj lengviau,
Nei meilei, — ji atsiskleidžia tuojau.

Cezarijau, dvelksmais prisiekiu rožių,
Žiedais tauriaisiais nekaltybės grožio —
Taip myliu... Nors ir išdidus esi —
Aistros nebeslepiu aš ilgesy.
Gal būt, pasvarstęs imsi tu kalbėti:
„Jei myli ji, kam man dar ją mylėti."
Bet atsimink tuoj pat ir kitą prasmę:
„Kad meilė neieškota — daug tikresnė."

VIOLA

Nekaltumu ir jaunyste prisiekiu:
Širdies ir meilės — nežadėjau nieko
Aš jokiai moteriai. Mana širdis
Nė vienai jų tikrai nepriklausys.
Sudie, jau niekados neliesiu čia
Valdovo ašarų aš su kančia.

OLIVIJA

Ateik ir vėl. Gal tu įkvėptum viltį
Nemielą hercogą kada pamilti.

Išeina

II SCENA

Olivijos namai.
Įeina ponas Tobis Belčas, ponas Endrus Egiučikas ir Fabijanas.

PONAS ENDRUS

Ne, prisiekiu, aš iškeliauju iš čia tuoj pat.

PONAS TOBIS

Dėl kokių priežasčių, brangusis pikčiurna? Dėl kokių priežasčių?

FABIJANAS

Jūs privalote išdėstyti tas priežastis, ponas Endrau.

PONAS ENDRUS

Dievaži, aš mačiau, kaip jūsų dukterėčia buvo tokia meili grafo tarnui, o man niekad nesiteikė to parodyti. Aš viską mačiau sode.

PONAS TOBIS

O ji ar matė tave tuomet, berneli? Pasakyk man!

PONAS ENDRUS

Taip aiškiai, kaip aš dabar jus matau.

FABIJANAS

Tai buvo aiškus įrodymas, jog ji jus myli.

PONAS ENDRUS

Kaip? Jūs gal mane asilu laikote?

FABIJANAS

Aš jums įrodysiu, pone, kad tai tiesa, pateikdamas viską sveiko proto ir logikos teismui.

PONAS TOBIS

O sveikas protas ir logika jau buvo teisėjai, kai dar Nojus nebuvo jūreivis.

FABIJANAS

Ji rodė palankumą tam jaunuoliui jūsų akyse vien dėl to, kad norėjo suerzinti jus, pažadinti apsnūdusią jūsų narsą, įžiebti ugnies jūsų širdyje ir sujudinti tulžį jūsų kepenyse. Jums reikėjo prieiti ir užčiaupti tam jaunuoliui burną keliais šmaikščiais posakiais, švytinčiais kaip ką tik nukaltos monetos. Štai ko iš jūsų buvo tikėtasi ir štai kas jūsų pražiopsota. Šios puikios progos dvigubą auksinį sluoksnį jūs leidote laikui nuplauti, ir dabar mano sinjoros akyse jūs plaukiate į šiaurę, kur pakibsite kaip ledo varveklis ant olando barzdos, jei tik neatsipirksite kokiu nors pagirtinu narsumo ar politikos žygdarbiu.

PONAS ENDRUS

Jei jau taip, tai geriau narsumu, nes aš neapkenčiu politikos: beveliju būti braunistu, negu politiku.

PONAS TOBIS

Ką gi, tąsyk grįsk savo laimę narsumu: iššauk hercogo jaunikaitį kautis ir padaryk jam vienuolika žaizdų. Mano dukterėčia apie tai sužinos, ir aš užtikrinu tave, kad joks sąvadautojas pasaulyje taip nepalenks moteries vyriškiui, kaip jo žygių šlovė.

FABIJANAS

Kito kelio nėra, pone Endrau.

PONAS ENDRUS

Ar kas nors nenuneštų jam mano iššūkio?

PONAS TOBIS

Eik, parašyk iššūkį karinga ranka. Griežtai ir trumpai. Nesvarbu, kiek ten bus sąmojo, kad tik būtų iškalbinga ir daug išradingumo. Šaipykis iš jo, kiek tik rašalas išgali. Jei į jį trejetą kartų kreipsiesi „tu", tai nepakenks, o prasimanymų krauk, kiek tiktai tilps ant lapo popieriaus, nors tas lapas būtų toks didelis, kaip Vero lova Anglijoje! Negaiškl Tegu tik bus tame rašale tulžies, o kad rašysi žąsies plunksna, tai nesvarbu. Prie darbo!

PONAS ENDRUS

Kur aš jus rasiu?

PONAS TOBIS

Mes užsuksime į tavo *cubiculo*[1]. Eik.

Ponas Endrus išeina

---

[1] Cubiculo — į miegamąjį *(lot.)*

FABIJANAS

Matyti, kad jums brangus šis žmogelis, pone Tobi?

PONAS TOBIS

Taip, brangus. Bet aš jam dar brangesnis, mielasis, — kainavau gal porą tūkstančių ar maždaug tiek.

FABIJANAS

Nepaprastą laišką jis parašys. Bet juk jūs neįteiksite jo?

PONAS TOBIS

Tikėk manim, būtinai įteiksiu. O tu visomis išgalėmis pakurstyk jaunuolį duoti sutikimą. Aš manau, jaučiais ir lynais nepritrauksi jų vieno prie kito. Jei perskrostum Endrų ir jo širdy rastum narsaus kraujo tiek, kad įklimptų blusos koja, tai aš apsiimu praryti visą likusią jo anatomiją.

FABIJANAS

Jo priešo, to jaunuolio, veide irgi nematyti ypatingų žiaurumo žymių.

PONAS TOBIS

Žiūrėkite, štai ir mano nykštukas atskrido.

Įeina Marija

MARIJA

Jeigu jūs geidžiate pasilinksminti ir norite ligi ašarų pasijuokti, eikite su manim. Tas pusgalvis Malvolijus pasidarė visai atskalūnas, eretikas, nes nė vienas krikščionis, ieškąs išganymo tikrajame tikėjime, niekados neįtikės tokiomis kvailomis keistenybėmis. Jis su geltonomis kojinėmis!..

PONAS TOBIS

Ir kryžmai parištomis?

MARIJA

Kuo biauriausiai... Tikras bažnytinės mokyklos mokytojas. Aš sekiau iš paskos, lyg žmogžudys. Jis pildo viską, kas įšvardinta tame apgaulingame laiške, kurį aš numečiau. Kai jis šypsosi, tai jo fizionomija yra labiau išraižyta, negu naujasis žemėlapis, kuriame pridėtos ir Indijos. Jūs nieko panašaus nesate matę. Taip ir norisi ką nors į jį sviesti. Pamatysite, mano sinjora apskaldys jam ausis. O jei ji tai padarys, jis šypsosis ir laikys tatai didele malone.

PONAS TOBIS

Na, vesk mus, vesk mus ten, kur jis.

Išeina

III SCENA

Gatvė.
Įeina Sebastijanas ir Antonijus.

SEBASTIJANAS

Tikrai aš nenorėjau įkyrėti,
Bet jei jums šitas vargas malonus,
Daugiau nebesipriešinsiu.

ANTONIJUS

Aš negalėjau jus palikt: kankino
Nerimastis mane lyg sopulys;
Ir ne tik noras būti vis kartu,
Nors jis toks nenumaldomai stiprus,
Bet dar ir rūpestis, kaip jūs klajosit
Po šias vietas, kurios juk prašalaitį, —
Be patirties, draugų, — dažnai sutinka
Šaltai ir nesvetingai; mano meilė,
Kurią vis kurstė baimė pagrįsta,
Čia atvedė mane.

SEBASTIJANAS

Tik ačiū tart,
Brangus Antonijau, galiu aš jums,
Daug kartų ačiū, — paslaugas dažnai
Tuščiais, niekingais žodžiais mes apmokam.
Jei būčiau tiek turtingas, kiek dėkingas,
Jums dosniai atsilyginčiau. Ką veiksim?
Gal eikime pasižiūrėt šio miesto?

ANTONIJUS

Rytoj. Kol kas suraskim tau buveinę.

SEBASTIJANAS

Aš nepavargęs, vakaras toli dar:
Prašau jus, eikime akių pasotint
Paminklais išgarsėjusiais, kuriais
Didžiuojasi šis miestas.

ANTONIJUS

Jūs atleiskit,
Bet pavojinga man šiom gatvėm vaikščiot.
Šio hercogo buvau užpuolęs laivą
Aš kartą; eibių tiek jiems pridariau,
Kad, man įkliuvus, jis nedovanotų.

SEBASTIJANAS

Ar daug nukovėte ten jo žmonių?

ANTONIJUS

Ne, kraujo ten pralieti mums neteko,
Nors tuo metu grumtynės įnirtingos
Galėjo baigtis aukomis žmonių.
Lig šiol atlygint jam galėjom skriaudą,
Ir šitaip apdairiai, vardan prekybos,
Daugumas jau padarė, aš tik — ne.
Tad, jeigu jie čionai mane pagautų,
Mokėčiau brangiai.

SEBASTIJANAS

Būkit atsargus.

ANTONIJUS

Reiks pasisaugot. Štai jums pinigų.
Bus patogiausia miesto pakrašty
Sustoti, — „Dramblio" užeigoj. Sutart
Einu. Nenuobodžiaukite tuo tarpu
Ir sotinkitės reginiais. Aš lauksiu.

SEBASTIJANAS

O kam man pinigai?

ANTONIJUS

Gal kokis menkniekis patrauks jums akį
Ir panorėsit pirkt, o jūsų lėšų
Vargu pakaks retesniems pirkiniams.

SEBASTIJANAS

Lai jūsų iždas pas mane liks. Lauksiu
Po valandos.

ANTONIJUS

Taip, „Dramblyje".

SEBASTIJANAS

Gerai.

Išeina

IV SCENA

Olivijos sodas.
Įeina Olivija ir Marija.

OLIVIJA

Siunčiau pašaukt jį. Na, jei jis ateis,
Kaip jį sutiksiu, kuo apdovanosiu?
Jaunuolį dovanom paveikt lengviau,
Nei prašymais. Per garsiai aš kalbu.

Bet kur Malvolijus? Jis mandagus,
Orus ir man pats tinkamiausias tarnas.
Bet kur Malvolijus?

MARIJA

Tuoj ateis, sinjora. Bet jis labai keistai nusiteikęs. Jis, tur būt, pamišo, sinjora.

OLIVIJA

Kodėl? Kas atsitiko? Kliedi jis?

MARIJA

Ne, sinjora, jis nedaro nieko, tik vis šypsosi. Geriau, kad prie jūsų malonybės kas nors būtų, jei jis ateis, nes tikrai tam žmogui pasimaišė protas.

OLIVIJA

Pašauk jį.

Marija išeina

Mudviejų vienodos ligos,
Jei linksmas ir graudus paikumas — lygūs.

Grįžta Marija su Malvolijum

Kas tau, Malvolijau?

MALVOLIJUS

Gražioji sinjora, cha-cha-cha!

OLIVIJA

Ko tu juokiesi?
Tave kviečiau aš reikalu rimtu.

MALVOLIJUS

Rimtu, sinjora? Aš galėčiau ir rimtas būti, nes nuo šitų kryžmiškai paristų keliaraiščių man gyslose kraujas stingsta.

Bet ką tai reiškia? Jei tai patinka kai kieno akiai, tada puiku. Juk labai teisingai ir sonete pasakyta: „Jei vienai patinku, patiksiu ir visoms!"

OLIVIJA

Kodėl? Kaip tu jauties, mielasis? Kas atsitiko?

MALVOLIJUS

Mano mintys ne juodos, nors kojos ir geltonos. Kas buvo siųsta, pateko, kam reikia, ir paliepimai bus išpildyti. Mes juk pažįstame tą švelnią romėnišką rašyseną.

OLIVIJA

Ar tau nevertėtų atsigulti į lovą, Malvolijau?

MALVOLIJUS

Į lovą! Taip, mieloji, aš ateisiu pas tave.

OLIVIJA

Dieve tau padėk! Kodėl tu taip šypsaisi ir taip dažnai bučiuoji savo ranką?

MARIJA

Kaip laikotės, Malvolijau?

MALVOLIJUS

Jūs mane klausiate? Ką gi, ir lakštingaloms tenka klausytis šarkų.

MARIJA

Kodėl tu rodaisi mano sinjorai toks juokingai akiplėšiškas?

MALVOLIJUS

„Nenusigąsk didybės!" — tikrai taip buvo parašyta.

OLIVIJA

Ką tu nori pasakyti, Malvolijau?

MALVOLIJUS

„Vieni didi gimsta..."

OLIVIJA

Ką, ką?..

MALVOLIJUS

„Kiti didybę pasiekia..."

OLIVIJA

Ką tu kalbi?

MALVOLIJUS

„Dar kitiems didybė pati nužengia."

OLIVIJA

Teišgydo tave dangus!

MALVOLIJUS

„Atsimink, kas gyrė geltonas tavo kojines"...

OLIVIJA

Tavo geltonas kojines?

MALVOLIJUS

„Ir norėjo, kad jas avėtum kryžmai perrištas"...

OLIVIJA

Kryžmai perrištas?

MALVOLIJUS

„Drąsiau, ir viską pasieksi, jei panorėsi..."

OLIVIJA

Viską pasieksiu?

MALVOLIJUS

„Jei ne, tai po senovei tegu liksi man paprastas tarnas..."

OLIVIJA

Taip, tikrai jis visiškai išprotėjęs.

Įeina tarnas

TARNAS

Sinjora, jaunasis hercogo Orsino dvariškis sugrįžo. Aš jį vos vos prikalbėjau. Jis laukia pasirodant jūsų šviesybės.

OLIVIJA

Aš einu pas jį.

Tarnas išeina

Geroji Marija, tegu šiuo žmogum kas nors pasirūpina. Kurgi mano dėdė Tobis? Tegu kas nors jį atsidėjęs paglioboja; atiduočiau pusę savo kraičio, kad tik jam ko blogo neatsitiktų.

Olivija ir Marija išeina

MALVOLIJUS

Aha, dabar jūs įvertinsite mane? Ne žemesnis žmogus, o ponas Tobis turi manim pasirūpintil Tai tiesiogiai sutampa su laišku. Jinai siunčia Tobį tyčia, kad aš galėčiau pasišaipyti iš jo; juk jinai tame laiške priminė man apie jį. „Nusimesk romų savo kevalą, — sako ji, — nepataikauk jokiam giminaičiui, būk šiurkštus tarnams. Tegu iš tavo lūpų sklinda skambūs samprotavimai apie valstybės reikalus, stebink kitus savo laikysena." Ir čia pat ji nurodė, kaip man elgtis: veidas turi būti rūstus, laikysena didinga, kalbėsena lėta, kaip kilmingo pono ir t. t. Ji pakliuvo man į tinklą. Bet taip lėmė Jupiteris, ir Jupiteriui tebūna didžiausia mano padėka! O dabar išeidama ji pasakė: „Tegu šiuo žmogum kas nors pasirūpina." Žmogum, o ne Malvolijum, ne prievaizdu, bet žmogum. Kodėl? Viskas čia sutampa, nėra nė krislelio abejo-

nės, nė dulkelytės abejonės, jokių kliūčių, jokių pavojingų ar abejotinų aplinkybių... Ką ir bekalbėti! Niekas negali sukliudyti iki galo mano viltims išsipildyti. Bet aš čia niekuo dėtas, nes tokia Jupiterio valia, ir Jupiteriui turiu už tai dėkoti.

Sugrįžta Marija su ponu Tobiu ir Fabijanu.

PONAS TOBIS

Kurgi jis, vardan visų šventųjų? Nors tegu jį viso pragaro velniai pagavo, nors tegu ir visas velnių legionas jį apsėdo, aš su juo vis tiek turiu pasikalbėti.

FABIJANAS

Štai jis, štai jis. Kaip jūs jaučiatės, pone? Kaip jaučiatės, mielasis?

MALVOLIJUS

Eikite šalin! Aš jūsų nepažįstu. Leiskite man pasidžiaugti vienuma. Eikite šalin!

MARIJA

Girdite, kaip garsiai jame nelabasis kalba! Ar aš jums nesakiau? Pone Tobi, mano sinjora jus prašė juo pasirūpinti.

MALVOLIJUS

Aha! Supratote?

PONAS TOBIS

Tik jau tyliau, tyliau! Mes turime su juo elgtis švelniai. Leiskite, aš vienas. Kaip jūs jaučiatės, Malvolijau? Mielasis, nepasiduokite velniui: atminkite, juk jis yra žmonijos priešas.

MALVOLIJUS

Ar jūs suprantate, ką kalbate?

MARIJA

Matote, kaip jis širsta, kai jūs bloguoju paminėjote velnią. Saugok dieve, jeigu jis apsėstas!

FABIJANAS

Nuneškite žiniuonei jo šlapumą.

MARIJA

Gerai, tai padarysiu rytoj rytą, jei būsiu gyva. Aš negaliu net apsakyti, kaip mano sinjora bijo netekti Malvolijaus.

MALVOLIJUS

Ką, ką, panele?

MARIJA

O dieve!

PONAS TOBIS

Maldauju, tu patylėk. Ne šitokiu būdu! Argi jūs nematote, kaip jį erzinat? Aš vienas su juo susikalbėsiu.

FABIJANAS

Ne kitaip, tik švelnumu! Švelniai, švelnutėliai. Šėtonas yra pats grubus ir todėl nemėgsta grubaus elgesio.

PONAS TOBIS

Na, ką, gaideli? Kaip sekasi giedoti?

MALVOLIJUS

Pone!

PONAS TOBIS

Ei! Put-put-put! Ne, mielasis! Oriam vyrui netinka bičiuliautis su šėtonu. Į kartuves tą šlykštų juodasnukį!

MARIJA

Priverskite jį sukalbėti maldą. Gerasis pone Tobi, priverskite jį melstis.

MALVOLIJUS

Melstis, šalaputre?

MARIJA

Štai matote, jis nieko nė girdėti nenori apie dievo baimę.

MALVOLIJUS

Eikite visi ir pasikarkite. Jūs — tušti, kvaili padarai! Aš ne toks, kaip jūs. Greitai jūs dar ne tiek sužinosite.

Išeina

PONAS TOBIS

Tiesiog neįtikėtina.

FABIJANAS

Tai išvydęs scenoje, būčiau pasmerkęs kaip neįtikėtiną prasimanymą.

PONAS TOBIS

Mūsų pokštas, draugužė, įsigraužė jam į smegenis.

MARIJA

Dabar jo nebepaleiskite, nes pokštas iškils aikštėn ir mums atsirugs.

FABIJANAS

Taip, mes jį iš tikrųjų galime išvesti iš proto.

MARIJA

Namuose bus daug ramiau.

PONAS TOBIS

Žinote, mes jį surišime ir įmesime į tamsią kamarą... Mano dukterėčia jau įsitikinusi, kad jis pamišęs, todėl galime toliau pokštauti savo malonumui, o jam už bausmę. Kai ši pramoga mums atsibos, mes imsime ir pasigailėsime jo. Tada visiems paskelbsime apie šį mūsų pokštą ir tave apvainikuosime kaip bepročių išaiškintoją. Bet žiūrėkite, žiūrėkite...

Įeina ponas Endrus

FABIJANAS

Dar vienas juokdarys.

PONAS ENDRUS

Štai iššūkis į dvikovą. Perskaitykite. Užtikrinu, kad jam netrūksta nei acto, nei pipirų.

FABIJANAS

Taip aštru?

PONAS ENDRUS

Taip. Tai jį įtikins. Tik paskaitykite.

PONAS TOBIS

Duok man. (Skaito) „Jaunikli, kas tu bebūtumei, bet esi tik niekingas plevėsa."

FABIJANAS

Gerai ir drąsiai.

PONAS TOBIS

„Nenustebk ir neklauski, kodėl aš tave taip vadinu, nes jokių paaiškinimų tau neduosiu."

FABIJANAS

Gera pastaba, ji apsaugo jus nuo teismo.

PONAS TOBIS

„Tu lankaisi pas sinjorą Oliviją, ir ji mano akyse tau maloni, bet tu esi užkietėjęs melagis, nors iššūkį aš tau siunčiu ne dėl to."

FABIJANAS

Labai trumpai ir nuostabiai... kvailai.

PONAS TOBIS

„Aš patykosiu tave einantį namo. O jeigu tau pavyks mane nudėti..."

FABIJANAS

Gerai.

PONAS TOBIS

„Tu mane nudėsi kaip valkata ir niekšas."

FABIJANAS

Jūs visą laiką randate įstatymų ginamą spragą. Gerai.

PONAS TOBIS

„Lik sveikas. Tegu dievas pasigaili tavo arba mano sielos! Gal būt, jis pasigailės manosios, bet aš tikiuosi, kad man pasiseks, todėl saugokis. Tavo draugas, jei ir tu man toks būsi, ir nesutaikinamas tavo priešas,

Endrus Egiučikas".

Jei šis laiškas jo neišves iš kantrybės, tai jis bus tikras kelmas. Aš jam įteiksiu šitą iššūkį.

MARIJA

Jūs turėsite labai gerą progą: jis dabar kalbasi su mano sinjora ir greitai išeis.

PONAS TOBIS

Eik, pone Endrau, į sodą ir, nuošaliai pasislėpęs, patykok jį kaip koks seklys. Kai tik jį pastebėsi, išsitrauk kardą ir imk baisiausiai keiktis, nes dažnai smarkūs, pagyrūniški, garsiai laidomi keiksmai kur kas įtikimiau įrodo vyriškumą, negu drąsiausias žygis. Eik.

PONAS ENDRUS

O, keiktis tai aš moku.

Išeina

PONAS TOBIS

Šio laiško aš neįteiksiu. Sprendžiant iš elgesio, tas jaunas sinjoras sumanus ir išauklėtas, — hercogo ir mano dukterėčios rodomas jam pasitikėjimas ne mažiau tai patvirtina.

Todėl šis kvailas laiškas nesukels jaunuoliui jokios baimės, — jis supras, kad tai avigalvio rašyta. Bet, ponai, aš jo iššūkį perduosiu žodžiu; pavaizduosiu Egiučiką kaip nepaprastai šaunų vyrą: įtikinsiu tą sinjorą — kiek žinau, jis jaunas ir lengvai patikės, — kad Egiučikas yra nepaprastai karštas, vikrus, narsus ir ūmus. Tai juos abu taip nugąsdins, kad jie vienas kitą nudobs žvilgsniais kaip tos pasakos slibinai.

FABIJANAS

Štai jis ateina su jūsų dukterėčia. Pasitrauk į šalį, kol atsisveikins, ir tuojau paskui jį.

PONAS TOBIS

Aš tuo tarpu sugalvosiu kokius nors baisius posakius tam iššūkiui.

Ponas Tobis, Fabijanas ir Marija išeina.
Grįžta Olivija ir Viola.

OLIVIJA

Atvėriau sielą širdžiai akmeninei
Ir veltui nusižeminau prieš jus.
Silpnybę šitą aš pati smerkiu,
Bet ji tokia stipri ir atkakli,
Kad net patyčių nesibijo.

VIOLA

Man meilė jūsų panaši labai
Į kančią manojo valdovo.

OLIVIJA

Štai imk šį mažą mano paveikslėlį, —
Jis nebylys, ir jums neįkyrės.
Meldžiu, sinjore, vėl rytoj ateikit.
Prašykit visko, ką suteikt galėčiau,
Garbės savosios nepažeisdama.

VIOLA

Tik mano ponui širdį atiduokit.

OLIVIJA

Ar tai garbinga — atiduoti jam,
Ką jums atidaviau?

VIOLA

Aš jums tai leisiu.

OLIVIJA

Ateik rytoj. Tik su tavim man miela!..
Į pragarą net nuviliotum sielą.

Išeina.
Sugrįžta ponas Tobis ir Fabijanas.

PONAS TOBIS

Tesaugo tave dievas, sinjore.

VIOLA

Ir jus, pone.

PONAS TOBIS

Jei turi kokį ginklą, griebkis jo! Kaip tu jį įžeidei, aš nežinau, bet tavo iššaukėjas, pilnas neapykantos, ištroškęs kraujo kaip medžiotojas, tykoja tavęs gale sodo. Išsitrauk kardą ir vikriai pasiruošk, nes tavo priešas miklus, apsukrus ir smogia mirtinai.

VIOLA

Jūs klystate, pone. Aš esu tikras, kad nėra žmogaus, kuris būtų susikivirčijęs su manim. Mano atmintis visai blaivi, ir aš neprisimenu, kad kam nors būčiau padaręs kokią skriaudą.

PONAS TOBIS

Jūs pamatysite, kad viskas kitaip, užtikrinu jus. Todėl, jeigu bent kiek branginate savo gyvybę, ruoškitės gintis, nes jūsų priešas turi visa, ką jaunystė, jėga, vikrumas ir įniršis gali suteikti žmogui.

VIOLA

Aš prašau jus pasakyti, pone, kas jis toks?

PONAS TOBIS

Jis yra kilimo riteris, įšvęstas kovose neatšipusiu kardu už smulkias paslaugas dvarui, bet dvikovoje — tikras velnias. Jis jau tris sielas atskyrė nuo kūnų, ir jo rūstybė šiuo momentu yra tokia nenumaldoma, kad ją patenkinti gali tik mirties konvulsijos ir kapas. Žūt ar būt — yra jo šūkis. Tu arba aš!

VIOLA

Aš grįšiu į šiuos namus ir paprašysiu sinjorą palydovo. Aš nesu dvikovų mėgėjas. Man teko girdėti apie tokius žmones, kurie tyčia su kuo nors susikivirčija jų narsumui išbandyti. Atrodo, kad ir tas žmogus to įsigeidė.

PONAS TOBIS

Ne, sinjore. Jo rūstybę sužadino labai rimta skriauda, todėl pasiruoškite jo norą išpildyti. Į šiuos namus jūs galėsite sugrįžti, tik susikovęs su manim, o aš esu toks pat pavojingas, kaip ir jis. Todėl arba eikite pirmyn, arba išsitraukite kardą prieš mane. Jūs turite kautis, kitaip jums teks amžinai atsižadėti teisės nešioti kardą.

VIOLA

Tai ir nemandagu, ir keista. Aš jus prašau, padarykite man malonią paslaugą, — paklauskite tą riterį, kuo aš jį įžeidžiau. Tai galėjo atsitikti tik per mano neatidumą, bet jokiu būdu ne tyčia.

PONAS TOBIS

Aš tai padarysiu. Sinjore Fabijanai, pabūkite su šiuo bajoru, iki aš sugrįšiu.

Išeina

VIOLA

Sakykite, sinjore, ar jūs ką nors žinote apie šį dalyką?

FABIJANAS

Aš girdėjau, kad tas riteris ant jūsų baisiai įsiutęs ir pasiryžęs žūtbūtinai kautis, bet daugiau nieko nežinau.

VIOLA

Sakykite, susimildamas, kas jis per žmogus?

FABIJANAS

Sprendžiant iš jo išvaizdos, jis visai neatrodo turįs tas stebuklingas ypatybes, kurias aptiksite, kai bandysite jo narsumą. Jis yra, sinjore, iš tikrųjų vikriausias, kraugeriškiausias ir pragaištingiausias priešas, kokį galėtumėte rasti kur nors Ilirijoje. Gal teiksitės susitikti su juo? Aš jus sutaikinsiu, jei pasiseks.

VIOLA

Aš būsiu jums už tai labai dėkingas. Esu iš tų, kuriam artimesnis dvasios ginklas, o ne kardas. Man ne taip jau rūpi išgarsėti savo narsumu.

Jiedu išeina.
Sugrįžta ponas Tobis ir ponas Endrus.

PONAS TOBIS

O, broleli, jis tikras velnias. Tokio smarkuolio aš nesu matęs. Bandžiau kautis su juo kardu, makštimi ir visais kitais ginklais, bet jis puldamas kerta tokius staigius mirtinus smūgius, kad jų niekaip neišvengsi. Gindamasis jis pataiko į tave taip tiksliai, kaip tu eidamas statai kojas ant žemės. Sako, jis buvęs Persijos šacho fechtuotojas.

PONAS ENDRUS

Teprasmenga jisai! Aš nenoriu su juo prasidėti.

PONAS TOBIS

Taip, bet dabar jis nebenusileis. Fabijanas jį ten vos sulaiko.

PONAS ENDRUS

Po velnių! Jei būčiau žinojęs, kad jis toks narsus ir toks patyręs fechtuotojas, būčiau palaukęs, kol jį kipšas nuneš, o ne iššaukęs kautis. Įkalbėkite jį atsisakyti, ir aš jam atiduosiu savo žirgą, širmąjį Kapiletą.

PONAS TOBIS

Aš jam pasiūlysiu. Stokite čia ir laikykitės šauniai. (Į šalį) Viskas baigsis be sielų pražudymo. Dievaži... aš jodinėsiu tavo arkliu, kaip dabar jodinėju tavim.

Sugrįžta Fabijanas ir Viola

(Fabijanui) Aš gaunu iš jo arklį už sutaikinimą. Man pavyko jį įtikinti, kad tas jaunuolis — tikras velnias.

FABIJANAS

Jis ir pats ne mažiau persigandęs. Dreba visas išbalęs, tarytum lokys jam liptų ant kulnų.

PONAS TOBIS

Violai

Nėra išeities, sinjore. Jis kausis su jumis, kad tesėtų duotą priesaiką. Tik dabar jis blaiviau apsvarstė šį kivirčą ir nusprendė, kad apie jį neverta nė kalbėti. Todėl tik išsitraukite kardą, kad jam netektų sulaužyti priesaikos, ir jis užtikrina, kad jūsų nesužeis.

VIOLA

Į šalį

Apsaugok mane viešpatie! Dar truputis — ir aš turėsiu pasakyti, koks iš manęs vyras.

FABIJANAS

Jeigu pamatysite, kad jis ima niršti, atsitraukite.

PONAS TOBIS

Eikite, pone Endrau, nes išeities nėra. Šis sinjoras nori vardan savo garbės tik sykį sukryžiuoti savo kardą su jū-

siškiu. Pagal dvikovos taisykles jis to negali išvengti. Bet jis man pažadėjo kaip bajoras ir karys, kad jūsų nesužeis. Pirmyn, pradėkite!

PONAS ENDRUS

O viešpatie! Kad tik jis tesėtų savo žodį!

VIOLA

Tikėkite, visai nenoriu kautis.

Išsitraukia kardus.
Įeina Antonijus.

ANTONIJUS

Ponui Endrui

Nuleiskit kardą! Jei jaunuolis šitas
Jus įžeidė, tekris kaltė jo man.
O jeigu jūs, — tai aš užstosiu jį.

PONAS TOBIS

Jūs, pone?! O kas jūs esat?

ANTONIJUS

Aš tas, kuris iš meilės pasiryžęs
Daryt daugiau, negu pasako žodžiais.

PONAS TOBIS

Na, jeigu jums taip niežti rankos, tai traukit kardą.

Išsitraukia kardus ir kaunasi

FABIJANAS

O, pone Tobi, susimildamas, liaukitės! Čia ateina sargybiniai.

PONAS TOBIS

Aš su jumis vėliau pasikalbėsiu.

VIOLA

Ponui Endrui

Prašau jus, pone, malonėkite paslėpti kardą į makštis.

PONAS ENDRUS

Mielai tai padarysiu, pone. O savo žodį ištesėsiu. Mano širmis joti patogus ir klauso pavadžių.

Įeina du sargybiniai

PIRMASIS SARGYBINIS

Štai tas žmogus. Suimki jį greičiau.

ANTRASIS SARGYBINIS

Antonijau, Orsino įsakytas,
Aš suimu tave.

ANTONIJUS

Jūs apsirikot.

PIRMASIS SARGYBINIS

Nė kiek! Gerai pažįstu jus iš veido,
Nors jūs ir be jūreiviškos kepurės.
Suimt! Jis žino pats, kad aš neklystu.

ANTONIJUS

Turiu paklust.

Violai

O aš ieškojau jūsų.
Štai nesėkmė kokia! Ką jūs darysit,
Kai įkliuvau? Man paprašyti tenka:
Grąžinkit mano piniginę. Gaila
Ne tiek savęs, kiek to, kad negaliu
Padėti jums. Nustebote? Neliūskit.

ANTRASIS SARGYBINIS

Eime, sinjore.

ANTONIJUS

Prašyčiau jus nors kiek tų pinigų.

VIOLA

Kokių, sinjore, pinigų jūs prašot?
Už didelį man jūsų palankumą,
Kadangi per mane bėdon patekot,
Iš savo išteklių mažų aš jums
Paskolinsiu bent kiek. Nedaug turiu,
Bet su jumis ir tuo pasidalinsiu.
Štai pusė mano turto.

ANTONIJUS

Jūs manęs
Išsiginat? Užmiršot, kiek padėjau
Aš jums? Negundykit manęs nelaimėj,
Kad, tapęs žemas, imčiau priekaištauti,
Priminti tai, ką gera padariau
Aš jums.

VIOLA

Aš nieko nežinau. Nei veido,
Nei balso jūsų nepažįstu aš.
Nedėkingumo nekenčiu labiau
Už melą, veidmainystę ir puikybę —
Kiekvieną ydą, ėdančią nuodingai
Mūs silpną kūną.

ANTONIJUS

O dangau aukštasis!

ANTRASIS SARGYBINIS

Eime, sinjore, jau užteks.

ANTONIJUS

Dar leiskit pasakyt. Jaunuolį šitą
Aš pusgyvį ištraukiau iš mirties,
Globojau jį šventai su meile
Ir garbinau karščiausiai, lyg jis būtų
Didžiausių tobulybių idealas.

PIRMASIS SARGYBINIS

O kas mums darbo? Nėr kada. Eime.

ANTONIJUS

Koks menkas stabas buvo šis dievaitis!
Suniekinai, Sebastijanai, grožį, —
Žiaurumas daro veidą nebemielą.
Biauriu tas tampa, kas sau teršia sielą.
Dorybė — grožis, bet daili blogybė —
Tai tuščias indas, — tik viršus jo žiba.

PIRMASIS SARGYBINIS

Jis niršti pradeda! Eime, sinjore.

ANTONIJUS

Išveskite mane!

Išeina su sargybiniais

VIOLA

Karšti jo žodžiai, nuoširdūs, matau,
Bet aš tikėt pergreit neįpratau.
Svajone, pildykis nepaprasta,
Kad aš su broliu būčiau suvesta!

PONAS TOBIS

Eik šen, riteri! Eik šen, Fabijanai. Pasikuždėkime, galvas sukišę, ką čia protingiausia sugalvojus!

VIOLA

Minėjo vardą jis Sebastijano...
Juk lygiai toks, kaip aš, ir brolis mano!
Toks buvo į mane jis panašus...

Kaip aš vilkėjo tokius drabužius.
Jei tai tiesa, tada audros vilny
Nušvito man palaima maloni!

Išeina

PONAS TOBIS

Tikrai negarbingas, skystablauzdis vaikėzas, net už zuikį bailesnis. Jo negarbingumas matyti iš to, kaip jis nelaimėje apleido draugą ir jo išsižadėjo. O apie jo bailumą paklauskite Fabijaną.

FABIJANAS

Bailys, tikras bailys!

PONAS ENDRUS

Pasivysiu jį ir prikulsiu.

PONAS TOBIS

Eik! Aptalžyk jį, kaip reikia, tik kardo neišsitrauk.

PONAS ENDRUS

Kaip neišsitrauksiu!..

Išeina

FABIJANAS

Eime pažiūrėt, kas ten dėsis.

PONAS TOBIS

Lažinuos, iš kiek nori, kad ten nieko nebus.

Išeina

KETVIRTAS VEIKSMAS

I SCENA

Gatvė priešais Olivijos namus.
Įeina Sebastijanas ir Juokdarys.

JUOKDARYS

Jūs norite mane įtikinti, kad jūs ne tas, kurį pakviesti aš esu atsiųstas?

SEBASTIJANAS

Gana! Ko prikibai? Koks kvailas mulkis!
Šalin eik nuo manęs.

JUOKDARYS

Garbės žodis, puikiai suvaidinta! Taip, aš jūsų nepažįstu, o mano sinjora nesiuntė manęs prašyti, kad jūs ateitumėt su ja pasikalbėti. Ir jūsų vardas — ne sinjoras Cezarijus, ir ši nosis — ne mano. Viskas ne taip, kaip yra.

SEBASTIJANAS

Eik, skelbki savo kvailystes kitur.
Mes nepažįstami.

JUOKDARYS

Skelbti savo kvailystes! Šį žodį jis bus girdėjęs iš kokio oraus žmogaus ir dabar pritaikė juokdariui. Skelbti savo kvailystes! Bijau, kad visas mūsų pasaulis, tas didelis mulkis, pasirodys besąs tik posakius mėgdžiojanti beždžionė. Prašau vis dėlto, liaukis dėjęsis galvočium ir pasakyk, ką man skelbti sinjorai. Ar jai paskelbti, kad tu ateisi?

SEBASTIJANAS

Prašau, linksmuoli paikas, eik šalin.
Štai pinigų. Jei delsi čia ilgiau,
Tada kitaip tau atmokėsiu.

JUOKDARYS

Garbės žodis, tu turi dosnią ranką. Gudruoliai, kurie dalija pinigus kvailiams, pelno gerą šlovę... nors ir brangia kaina.

Įeina ponas Endrus

PONAS ENDRUS

A, sinjore, vėl jus sutinku? Štai jums!

Smogia Sebastijanui

SEBASTIJANAS

Tai še ir tau! Ir dar!.. Ir dar!..

Muša poną Endrų

Nejau visi iš proto išsikraustė?

Įeina ponas Tobis ir Fabijanas

PONAS TOBIS

Liaukitės, arba aš jūsų geležtę užmesiu ant stogo.

JUOKDARYS

Einu ir viską tučtuojau pasakysiu savo sinjorai. Už jokius pinigus aš nenorėčiau būti jūsų kailyje. Tai bent teks jums nuo sinjoros.

Išeina

PONAS TOBIS

Laikydamas Sebastijaną

Nusiraminkite, sinjore, liaukitės!

PONAS ENDRUS

Ne, paleiskite jį. Aš su juo kitaip apsidirbsiu. Aš jį patrauksiu į teismą už įžeidimą veiksmu. Juk Ilirijoje veikia įstatymai! Tegu aš pirmas jį paliečiau, bet tai nesvarbu.

SEBASTIJANAS

Šalin rankas!

PONAS TOBIS

Ne, sinjore, aš jūsų nepaleisiu. Eime, jaunasis mano kareivi, paslėpkite savo geležtę. Jūs labai jau įsismarkavote! Eime!

SEBASTIJANAS

Išsiveržda mas iš Tobio rankų

Ko prikibai? Kur vest mane drįsti?
Jei nori kautis, kardą išsitrauk.

PONAS TOBIS

Ką? Ką? Jei taip, tai aš nuleisiu tau kokią unciją įžūlaus kraujo.

Išsitraukia kardą.
Įeina Olivija.

OLIVIJA

Stok, Tobi! Aš tau įsakau, sustok!

PONAS TOBIS

Sinjora!

OLIVIJA

Kada tu liausies, liurbi netašytas?
Gyvent tau kaip laukiniam tik urve,
Kur nieko nieks negerbia. Iš akių dink! —
Neįsižeisk, Cezarijau brangusis. —
Eik, eik, storžievi!

Išeina ponas Tobis, ponas Endrus ir Fabijanas.

Mielas mano drauge,
Lai tavo protas — ne rūstybė — teis,
Kas kaltas, kad taip įžūliai ramybę
Tau sudrumstė. Keliaukim pas mane!

Išgirsi tu, kiek tas grubus storžievis
Išsišokimų privirė kvailų,
Ir pats šypsosies. Aš prašau, eime!..
Gerai? — Jis vis nevaldo pykčio savo
Tave užpuolęs, širdį man užgavo.

SEBASTIJANAS

Kur neša srautas įvykių mane?
Beprotis aš? Ar vaikštau lyg sapne?
Ak, trokštu aš į Letą pasinerti,
Nes sapną šį ilgai sapnuoti verta.

OLIVIJA

Eime! Tikėkite manim, meldžiu.

SEBASTIJANAS

Tikiu.

OLIVIJA

Aš pasikliauju jūs žodžiu.

Išeina

II SCENA

Kambarys Olivijos namuose.
Įeina Marija ir Juokdarys.

MARIJA

Štai apsivilk šią sutaną ir pasirišk barzdą. Tegu jis patikės, kad tu esi kunigas Topazas. Tik greičiau! Aš tuo tarpu pašauksiu poną Tobį.

Išeina

JUOKDARYS

Puiku, apsivilksiu ją ir apsimesiu kunigu. O, kad aš būčiau pirmas apsimetėlis, vilkįs sutaną. Aš nesu toks aukštas,

kad atrodyčiau esąs įspūdingas dvasininkas. O ir nesu toks liesas, kad atrodyčiau didžiai mokytas teologas. Bet garbingo žmogaus ir gero šeimininko šlovė nė kiek ne menkesnė už uolaus kunigo ar mokyto teologo šlovę. O štai ir suokalbininkai.

Įeina ponas Tobis Belčas ir Marija

PONAS TOBIS

Tegu laimina tave Jupiteris, kunige.

JUOKDARYS

Bonos dies[1], pone Tobi, nes, kaip tas senovės Prahos atsiskyrėlis, kuris niekad nebuvo matęs nei plunksnos, nei rašalo, labai sąmojingai pasakė karaliaus Gorboduko dukterėčiai: „Kas yra — tas yra." Taip ir aš, būdamas kunigas, esu kunigas, nes „tas" juk yra „tas", o „yra" — juk „yra".

PONAS TOBIS

Pasikalbėk su juo, kunige Topazai.

JUOKDARYS

Ė, sakyk, kaip laikaisi? Ramybė šiam kalėjimui!

PONAS TOBIS

Gerai apsimeta sukčius. Tikras sukčius.

MALVOLIJUS

Už scenos

Kas ten mane šaukia?

JUOKDARYS

Kunigas Topazas atėjo aplankyti pamišėlio Malvolijaus.

MALVOLIJUS

Kunige Topazai, kunige Topazai, gerasis kunige Topazai, nueikite pas mano sinjorą.

---

[1] Laba diena! *(isp. iškraip.)*

JUOKDARYS

Prasmek, nelabasis šėtone! Kaip tu kankini šį žmogų! Argi daugiau apie nieką tu nekalbi, tik apie sinjoras?

PONAS TOBIS

Gerai pasakyta, klebone.

MALVOLIJUS

Kunige Topazai, dar niekada žmogui nebuvo padaryta tokia skriauda. Gerasis kunige Topazai, nemanykite, kad aš beprotis. Jie uždarė mane čia į biauriausią tamsą.

JUOKDARYS

Prasmek, koktusis šėtone! Aš vadinu tave kukliausiu vardu, nes esu iš tų mandagių žmonių, kurie ir su velniu pagarbiai elgiasi. — Tai tu sakai, kad ši vieta tamsi?

MALVOLIJUS

Kaip pragaras, kunige Topazai.

JUOKDARYS

Kaip tai? Juk ten nišų langai permatomi kaip storos langinės, o lubų langai į šiaurės pietus yra skaidrūs kaip juodmedis. Ir tu dar skundiesi tamsa?

MALVOLIJUS

Aš nesu beprotis, kunige Topazai. Aš sakau jums — šita vieta tamsi.

JUOKDARYS

Pamišėli, tu klysti: čia ne tamsa, o tavo tamsuoliškumas, kuriame tu dar labiau klaidžioji, negu egiptiečiai dievo siūstoje migloje.

MALVOLIJUS

Aš sakau — ši patalpa yra tamsi kaip tamsuoliškumas, net jei tamsuoliškumas būtų tamsus kaip pragaras. Ir aš sakau — iš manęs baisiai pasityčiota. Aš tokio pat sveiko proto, kaip ir jūs. Ištirkite mano proto sveikumą kokiu nors rimtu klausimu.

JUOKDARYS

Kokia yra Pitagoro nuomonė apie laukinius paukščius?

MALVOLIJUS

Kad mūsų bobutės siela gali apsigyventi kvailame paukštyje.

JUOKDARYS

Kokia tavo pažiūra į šią nuomonę?

MALVOLIJUS

Mano pažiūra į sielą yra kilnesnė, ir aš jokiu būdu nepalaikau jo nuomonės.

JUOKDARYS

Sudie! Lik ir toliau tamsoje. Pakol tu nesutiksi su Pitagoro nuomone, aš nepripažinsiu tavo proto. Ir saugokis nušauti tilviką, kad nenuskriaustumei savo bobutės sielos. Sudie!

MALVOLIJUS

Kunige Topazai! Kunige Topazai!

PONAS TOBIS

Neprilygstamasis kunige Topazai!

JUOKDARYS

Aš visur kaip žuvis vandenyje.

MARIJA

Tu tai galėjai padaryti be barzdos ir sutanos: jis juk tavęs nemato.

PONAS TOBIS

Pakalbėk su juo įprastu savo balsu ir paskui pasakysi savo nuomonę apie jį. Aš jau norėčiau šią išdaigą baigti. Jeigu jį galima patogia dingstimi išleisti, taip reikėtų ir pa-

daryti. Mano dukterėčia tiek užsirūstino ant manęs, kad toliau tęsti šį pokštą man pavojinga. Ateik kuo greičiau į mano kambarį.

Išeina ponas Tobis ir Marija

JUOKDARYS

Dainuoja

Ei Robinai mielasis,
Kaip laikosi mergytė?

MALVOLIJUS

Juokdary!

JUOKDARYS

Dainuoja

Pikta jinai kaip šašas.

MALVOLIJUS

Juokdary!

JUOKDARYS

Kodėl, kodėl, mielasis?..

MALVOLIJUS

Juokdary, ei, klausyk!

JUOKDARYS

Dainuoja

Jinai pamilo kitą.
Kas šaukia, ei?

MALVOLIJUS

Gerasis juokdary, padaryk man didžią paslaugą: atnešk žvakę ir plunksną, rašalo ir popieriaus. Duodu bajoro žodį, aš visą gyvenimą būsiu tau dėkingas.

JUOKDARYS

Ponas Malvolijau!

MALVOLIJUS

Taip, gerasis juokdary!

JUOKDARYS

Ak pone, kaipgi atsitiko, kad jums susimaišė protas?

MALVOLIJUS

Juokdary, niekas niekados nebuvo taip negailestingai nuskaustas, kaip aš. Aš tesu tokio pat sveiko proto, kaip ir tu, juokdary.

JUOKDARYS

Tik tokio pat? Tąsyk jūs iš tikrųjų esate beprotis, jei turite proto ne daugiau už kvailį.

MALVOLIJUS

Jie čia mane uždarė, įmetė į tamsiąją, siunčia man asilus kunigus ir daro viską, ką tik gali, kad tik išvarytų mane iš proto.

JUOKDARYS

Pagalvokite, ką jūs kalbate: kunigas yra čia pat. — Malvolijau, Malvolijau, tegu dangus grąžina tau protą! Pabandyk užmigti ir liaukis tuščiai sapaliojęs niekus.

MALVOLIJUS

Kunige Topazai!

JUOKDARYS

Nesileisk su juo į kalbas, mano sūnau. — Kas? Aš, dvasiškas tėve? Saugok dieve! Dievas su jumis, dvasiškas tėve. — Ką gi, amen! — Klausau jūsų, dvasiškas tėve, klausau.

MALVOLIJUS

Juokdary, juokdary, juokdary, juokdary, klausyk!

JUOKDARYS

Ak pone, kantrybės! Ką jūs sakote, pone? Aš gaunu barti už tai, kad su jumis kalbu.

MALVOLIJUS

Gerasis juokdary, gauk man žvakę ir popieriaus. Aš sakau tau — esu pilno proto kaip ir kiekvienas žmogus Ilirijoje.

JUOKDARYS

Vai, kad taip būtų, pone!

MALVOLIJUS

Prisiekiu savo ranka, kad taip yra! Gerasis juokdary, truputį rašalo, popieriaus ir žvakę. Ir nunešk mano raštelį sinjorai, ir tu už tai laimėsi tiek, kiek nesi laimėjęs už jokio kito laiško įteikimą.

JUOKDARYS

Aš jums padėsiu. Bet sakykite man teisybę, ar jūs iš tikrųjų beprotis? Ar tik apsimetate?

MALVOLIJUS

Patikėk manim, aš ne beprotis. Aš tau sakau tiesą.

JUOKDARYS

Ne, aš niekad nepatikėsiu pamišėliu, kol nepamatysiu jo smegenų. Aš jums atnešiu žvakę, popieriaus ir rašalo.

MALVOLIJUS

Juokdary, aš dosniausiai atsilyginsiu. Maldauju tave, tik atnešk!

JUOKDARYS

Dainuoja

Tuojau, ponul,
Grįžtu, ponul,
Po valandų kelių,
Meldžiu, palauk,
Nenuogąstauk,
Skubėsiu, kiek galiu.

Tu purtykis velnių,
Jiems kardu mediniu
Bus nukirsti nagai.
Ir Yda nebijos,
Juos pragaran nujos, —
Šėtonui bus blogai.

III SCENA

Olivijos sodas.
Įeina Sebastijanas.

SEBASTIJANAS

Štai oras! Štai ir nuostabioji saulė!
Štai josios duotas perlas, jį apčiuopiu,
Matau. Nors apsuptas esu stebuklų, —
Aš nepamišęs. Kur Antonijus?
Jo „Dramblio" užeigoj nesuradau,
Nors būta jo tenai. Kaip sužinojau —
Ieškot manęs po miestą jis išėjęs.
Jo patarimas būtų man kaip auksas,
Nes mano protas aiškiai sako širdžiai,
Kad čia ne pamišimas, o klaida.
Bet šitas įvykis ir laimės srautas
Pranoksta viską, ką lig šiol patyriau,
Kad akimis net netikėt linkstu,
Taip pat protu, kuris man visa kita
Įrodo, tik ne mano beprotybę.
Pamišo gal sinjora? Jeigu taip,
Tada namų tvarkyti negalėtų,
Nurodymų duot, spręsti reikalų
Taip įsakmiai, ramiai ir sumaningai,
Kaip pastebėjau. Kažkokia apgaulė
Čia slypi. Štai Olivija pati.

Įeina Olivija ir kunigas

OLIVIJA

Nesmerk šio skubotumo. Jeigu ryžties,
Eime kartu su šiuo šventu žmogum
Čia pat koplyčion. Ir tenai, prieš jį,

Pastogėj toj pašventintoj prisiek
Ištikimybę man, kad mano siela,
Ir abejojanti, ir pavydi,
Nurimtų. Viskas paslapty paliks,
Iki patogų numatysi laiką
Atšvęsti mūsų jungtuves, kaip dera
Manajam rangui. Laukiu tavo žodžio.

SEBASTIJANAS

Aš su jumis ir kunigu einu
Duot pažadų, tvirtų ir amžinų.

OLIVIJA

Eime, gerasis tėve, lai dangus
Palaimins mūsų pažadus brangius.

Išeina

PENKTAS VEIKSMAS

I SCENA

Gatvė priešais Olivijos namus
Įeina Juokdarys ir Fabijanas.

FABIJANAS

Būkite toks malonus, parodykite jo laišką.

JUOKDARYS

Gerasis pone Fabijanai, tada išpildykite ir mano prašymą

FABIJANAS

Iš visos širdies.

JUOKDARYS

Nereikalaukite parodyti to laiško.

FABIJANAS

Tai reiškia, jūs padovanojate man šunį ir kaip atpildą prašote grąžinti jį atgal.

Įeina Hercogas, Viola, Kurijus ir palydovai.

HERCOGAS

Ar jūs priklausote sinjoros Olivijos namams, bičiuliai?

JUOKDARYS

Taip, sinjore, mes esame kaip ir jos brangenybės.

HERCOGAS

Tave aš gerai pažįstu. Kaip laikaisi, mielasis mano bičiuli?

JUOKDARYS

Tiesą pasakius, sinjore, kuo daugiau priešų, tuo man geriau, o kuo daugiau draugų, tuo blogiau.

HERCOGAS

Priešingai: kuo daugiau draugų, tuo geriau.

JUOKDARYS

Ne, sinjore, blogiau.

HERCOGAS

Kaip tai gali būti?

JUOKDARYS

Labai paprastai, sinjore. Draugai taip mane giria, kad paverčia tikru asilu, o priešai tiesiai pasako, jog aš asilas; taigi mano priešai man padeda pažinti save, o draugai tik apgaudinėja. Kadangi išvados yra kaip bučiniai ir iš keturių „ne" susidaro du „taip", tai ir išeina: kad kuo daugiau draugų, tuo man blogiau, o kuo daugiau priešų, tuo man geriau.

HERCOGAS

Ką gi, puikus samprotavimas!

JUOKDARYS

Ne, sinjore, anaiptol, nors jūs ir norėtumėte tapti vienu iš mano draugų.

HERCOGAS

Mano draugystė tau nieko nepakenks: štai auksinis.

JUOKDARYS

Bet, sinjore, tegu antra jūsų ranka duoda man kitą auksinį su karaliaus veidu, ir aš turėsiu dviveidę jūsų dovaną.

HERCOGAS

O! Tu man duodi nedorą patarimą.

JUOKDARYS

Aš tik sakau, kad jūsų dorybė lįstų į kišenę ir ranka paklausytų mano patarimo.

HERCOGAS

Gerai, prisiimsiu tą dviveidiškumo nuodėmę: štai tau kitas auksinis.

JUOKDARYS

Viens, du, trys — toks įprastas skaičius. Ir priežodis sako, kad dievas myli trejybę. Arba: išlenkus trečią, kojos šoka pačios! Ir šventojo Benedikto varpai, sinjore, jums tai primena: viens, du, trys.

HERCOGAS

Daugiau savo sąmojais iš manęs pinigų nebeištrauksi. Jei tu praneši savo sinjorai, kad aš atvykau su ja pasikalbėti, ir atvesi ją čionai, tada galėtumei vėl pažadinti mano dosnumą.

JUOKDARYS

Teikitės, sinjore, paliūliuoti savo dosnumą, iki aš sugrįšiu. Aš jau einu, sinjore. Tik jūs nepamanykite, kad mano noras ką nors gauti yra godumo nuodėmė! Tuo tarpu, sinjore, tegu jūsų dosnumas truputį snustels, aš jį netrukus pažadinsiu.

Išeina

VIOLA

Štai šis žmogus išgelbėjo mane.

Įeina Antonijus ir sargybiniai

HERCOGAS

Jo veidą aš atsimenu gerai.
Jis buvo paišinas, kai jį mačiau,
Ir kaip Vulkanas juodas karo dūmuos.
Jis buvo kapitonas, — vadovavo
Mažam ir negilios grimzties laiviūkščiui.

Priplaukęs juo, užpuolė taip nirtingai
Jis vieną greitą, stiprų mūsų laivą,
Kad, nors patyrę nuostolių, mūsiškiai
Jo drąsą pripažino. Ko jūs norit?

PIRMASIS SARGYBINIS

Orsinai, štai Antonijus, tas pats,
Kurs „Feniksą" su prekėmis iš Kretos
Pagrobė. Jis apiplėšė ir „Tigrą",
Kai jūsų Titas ten neteko kojos.
O šiandien įžūliai, be jokios gėdos
Jis pešės gatvėje, pakol sulaikėm.

VIOLA

Jisai, valdove, ten mane užstojo;
Tačiau į galą taip keistai prabilo,
Kad pagalvojau — jis kliedėti ėmė.

HERCOGAS

Garsus pirate! Jūrmarių plėšike!
Kaip išdrįsai tu pasirodyt tiems,
Kuriems, padaręs tokią didžią skriaudą,
Pikčiausiu priešu pavirtai?

ANTONIJUS

Valdove,
Leisk pravardžiavimus šituos atmesti.
Piratas ir vagis aš nebuvau,
Nors pripažįstu, pagrindo turiu
Orsino priešu būt. Mane čia traukė
Kerai. Šį nedėkingą jaunikaitį
Iš jūros siaučiančios piktų nasrų
Įšgelbėjau. Tikrai nuskendęs būtų!
Gyvybę grąžinau jam ir su meile
Juo rūpinausi, kiek tiktai galėdams.
Jam nieko negailėjau. Ir taip pat
Iš meilės jam tiktai drįsau įžengti
Į priešišką ir man grėsmingą miestą.
Užpultą jį apgint ištraukiau kardą,

Bet, kai mane sugavot, jis, veidmainis,
Pavojumi dalytis nepanoro,
Viešai atsižadėjo pažinties
Ir nuo manęs per dvidešimtį metų
Iškart nutolo. Negrąžino jis
Ir piniginės, kur buvau įteikęs
Prieš pusę valandos.

VIOLA

Žmogus šis kliedi.

HERCOGAS

Kada į šitą miestą jis atvyko?

ANTONIJUS

Šiandien, sinjore. Mudu ligi šiol
Tris mėnesius draugavom artimai
Ir dieną naktį buvom vis kartu.

Įeina Olivija ir palydovai

HERCOGAS

Grafaitė... Žemėn nužengė dangus!

Antonijui

Vaikine, tavo žodžiai — beprotybė:
Trys mėnesiai jaunuolis man tarnauja.
Bet apie tai vėliau. — Į šalį jį!

OLIVIJA

Sakykite, kuo jums, kilnus sinjore,
Olivija galėtų patarnauti?
Cezarijau, tu žodžio netesėjai.

VIOLA

Sinjora! Aš...

HERCOGAS

Olivija gražioji!

OLIVIJA

Cezarijau, sakyk, kodėl? — Sinjore...

VIOLA

Kai kalba hercogas, tylėt man tenka.

OLIVIJA

Sinjore, jei tą pačią kalbą tęsit,
Tai mano ausys kęst jos negalės
Kaip girgždesio po muzikos.

HERCOGAS

Jūs vis
Negailestinga?

OLIVIJA

Pastovi, valdove.

HERCOGAS

Kuo? Užsispyrimu? Žiauri sinjora,
Ant jūsų aukuro taip nedėkingo
Ištikimybės auką mano siela
Sudėjo nusižeminus! Ką veikt man?

OLIVIJA

Darykit, kas patinka jums, sinjore.

HERCOGAS

O jeigu — kaip galvažudys Egipto,
Mirties pavojaus priremtas, — aš ryžčiaus
Užmušti mylimą? Juk kartais esti,
Kad ir pavydas turi prakilnumo!
Išgirskit ištarmę: nors meilę mano
Atstūmėte, aš jau žinau, kas kaltas
Ir kas man išplėšė malonę jūsų.
Gyvenkit ir toliau, žiauri sinjora,
Su savo marmuro širdim šalta;
Tik šitą jūsų mylimą vaikiną,
Kuris ir man — prisiekiu — toks brangus,

Pašalinsiu jums iš akių žiauriųjų,
Kad mano vietą užėmė. — Eime,
Vaikine, man širdis rūstybe verda.
Aš nužudysiu avinėlį mielą
Iš keršto volungei su varno siela.

VIOLA

O aš taip rimtį jums grąžint norėčiau,
Kad šimtąkart numirt už jus galėčiau.

OLIVIJA

Kur tu, Cezarijau?

VIOLA

Pas tą, kuris
Brangesnis man už šviesą, už gyvybę
Už visą žemės moterų grožybę.
Jei aš meluoju, lai mirtim nubaus
Už melą šį rūsti ranka dangaus.

OLIVIJA

Nejau aš atstumta? Kokia apgaulė!

VIOLA

Kas jus apgavo, nuskriaudė taip žiauriai?

OLIVIJA

Taip greitai užmiršai, prisiekęs tauriai?
Pašaukit kunigą.

Išeina vienas palydovas

HERCOGAS

Violai

Eime kartu.

OLIVIJA

Cezarijau, žmona aš tau! Kur tu?

HERCOGAS

Žmona jo?

OLIVIJA

Taip! Ir jis paliks mane?

HERCOGAS

Jos vyras tu?

VIOLA

Valdove mano, ne!

OLIVIJA

Deja, tave niekinga baimė verčia
Savęs net išsiginti. Nebijok,
Cezarijau, likimą prisiimti
Ir būki, kas esi! Tu būsi didis,
Kaip tas, kurio bijai.

Įeina kunigas

O dvasios tėve!
Maldauju, tėve, padorumo dėlei
Paskelbt, ką žinot. Nors nusprendę buvom
Slėpt nuo žmonių, bet įvykių tėkmė
Prieš laiką atskleidė, kas atsitiko
Tarp šio jaunuolio ir manęs šiandieną.

KUNIGAS

Ryšys švenčiausias amžinosios meilės,
Paženklintas sujungimu jų rankų,
Prisilietimo lūpų pažymėtas,
Sutvirtintas žiedų pakeitimu,
Po to ir visomis apeigomis
Bei liudijimu mano antspauduotu.
Nuo tol atkeliavau arčiau prie kapo
Dviem valandom, kaip laikrodis man rodo.

HERCOGAS

Šuniūkšti veidmainy! Kuo būsi tu,
Kai žiluma nubaltins tavo plaukus?
Būk tikras, taip vis grimzdamas į melą,
Suklupsi ir sulauksi liūdno galo.
Na, imk ją ir — sudie! Žiūrėk, kad šičia
Aš tavo kojos nebepamatyčiau.

VIOLA

Prisiekiu, pone...

OLIVIJA

Tik jau neprisiek!
Jei jau bijai, nors doras būk bent kiek.

Įeina sudaužyta galva ponas Endrus Egiučikas

PONAS ENDRUS

Dėl dievo meilės, gydytoją! Pasiųskite tuoj pat ponui Tobiui gydytoją!

OLIVIJA

Kas atsitiko?

PONAS ENDRUS

Jis sudaužė man galvą, o ponui Tobiui praskėlė kiaušą. Dėl dievo meilės, suteikite pagalbą! Aš nepagailėčiau keturiasdešimt svarų, kad tik galėčiau būti dabar namie.

OLIVIJA

Kas taip padarė, pone Endrau?

PONAS ENDRUS

Grafo dvariškis, tūlas Cezarijus: mes laikėme jį bailiu, bet jis tikras velnias.

HERCOGAS

Cezarijus? Dvariškis mano?

PONAS ENDRUS

Dieve gailestingas, jis jau čia! Jūs nei iš šio, nei iš to praskėlėte man galvą. O aš viską dariau, įkalbėtas pono Tobio.

VIOLA

Kuo dėtas aš? Visai nepuoliau jūsų.
Be priežasties jūs pats pakėlėt kardą.
Kreipiaus į jus, — nesužeidžiau nė kiek.

PONAS ENDRUS

Jeigu mano galva kruvina, tai jūs mane sužeidėt. Aš matau, galvos praskėlimą jūs niekais laikote. Štai ir ponas Tobis ateina šlubuodamas.

Įeina ponas Tobis, girtas, Juokdario vedamas.

Iš jo daugiau išgirsite. Jei nebūtų buvęs įkaušęs, jis kitaip būtų jus pakutenęs.

HERCOGAS

Sakykit, pone, kas gi jums nutiko?

PONAS TOBIS

Kas gi! Sužeidė mane, ir baigta. Kvaily, kur dingo gydytojas Dikas, ei, kvaily?

JUOKDARYS

Pone Tobi, jau prieš valandą jis buvo visai nusitašęs. Jo akys užpiltos jau nuo aštuntos ryto.

PONAS TOBIS

Tai jis galvijas, ir dar neraliuotas. Neapkenčiu girtų galvijų.

OLIVIJA

Išveskite jį! Kas taip juos apskaldė?

PONAS ENDRUS

Aš jums padėsiu, pone Tobi. Juk mus kartu sutvarstys.

PONAS TOBIS

Tu padėsi? Ak tu, asile, kvaily, sukčiau! Tu stuobry netašytas! Avine tu!

OLIVIJA

Į lovą jį. Tegu žaizdas aptvarsto.

Įeina Sebastijanas

SEBASTIJANAS

Gailiuos, sinjora, jūsų giminaitį
Sužeidęs, bet jei būtų buvęs jis
Net mano brolis, aš turėjau gintis.
Jūs žiūrit į mane keistu žvilgsniu...
Aš suprantu, kaip esat įžeista.
Atleiskit, miela, bent dėl pažadų,
Kuriuos abudu iškilmingai davėm.

HERCOGAS

Vienodas veidas, balsas ir drabužis,
O žmonės — du... Lyg veidrody kokiam.

SEBASTIJANAS

Antonijau, brangus Antonijau,
Šios visos valandos baisi kančia
Man buvo nuo tada, kai išsiskyrėm.

ANTONIJUS

Sebastijanai — tu?

SEBASTIJANAS

Manęs bijai?

ANTONIJUS

Kaip tu galėjai tapti dviem žmonėm?
Dvi pusės obuolio mažiau panašios,
Kaip judu. — O kuris Sebastijanas?

OLIVIJA

Neįtikėtina!

SEBASTIJANAS

Gal aš ten stoviu? Neturėjau brolio.
Ne dievas aš, kad tapt kitu žmogum
Galėčiau. Aš tik seserį turėjau,
Kurią pagrobė aklos jūrų bangos.

Violai

O dieve! Gal jūs mano giminaitis?
Kas jūs? Kuo jūs vardu? Iš kur jūs kilęs?

VIOLA

Iš Mesalinos krašto aš esu.
Sebastijanas buvo mano tėvas,
Taip pat vadinosi ir mano brolis,
Kuris nuskendo šitaip apsirengęs.
Jeigu su rūbais dvasios vaikščiot gali,
Tai grįžot gąsdint mus.

SEBASTIJANAS

Esu dvasia,
Tik grubų kūno apdarą vilkiu,
Kurį dar įsčiose esu aš gavęs.
Ir jei ne tavo vyriški drabužiai,
Tau plaučiau skruostus ašarom ir tarčiau:
„O, būk sveika, paskendusi Viola!"

VIOLA

Menu, kad apgamą manasis tėvas
Turėjo kaktoje.

SEBASTIJANAS

Manasis irgi.

VIOLA

Ir mirė jis tą dieną, kai Violai
Sukako trylika tik metų.

SEBASTIJANAS

Šis atminimas mano sieloj gyvas.
Tikrai, kaip tik tą dieną mirė tėvas,
Kai seseriai jau trylika sukako.

VIOLA

Nors mūsų laimei kliūčių nėr kitų,
Tik šis nemielas vyriškas drabužis,
Bet neapglėbk manęs, pakol parodys
Vieta ir laikas — visos aplinkybės,
Jog aš Viola. Visa tai patvirtint
Į miestą eisime pas kapitoną.
Ten mano rūbai. Jis mielai padėjo
Įstot man hercogo kilnaus tarnybon.
Po to jau laikas bėgo, besistengiant
Valdovui šiam palenkt sinjorą rūsčią.

SEBASTIJANAS

Olivijai

Grafaite, jūs, kaip matote, suklydot,
Bet jautė jūsų prigimtis, kur linkti.
Kai su mergaite jūs susižadėjot,
Prisiekiu, kad nebuvot apgauta —
Nes kaip mergaitė aš esu švelnus.

HERCOGAS

Nenusiminkit, jis kilmingo kraujo.
Ir, jei neapsirinka mano akys,
Kai ką ir aš iš tos audros laimėsiu.

Violai

Jaunuoli, tvirtinai man šimtą kartų,
Kad tau už moteris visas esu
Brangesnis.

VIOLA

Tai kartosiu ir prisieksiu,
Ir priesaikas tas sieloje laikysiu
Tvirtai, kaip žydras skliautas laiko saulę,
Kur skiria dieną nuo nakties.

HERCOGAS

Duok ranką
Ir apsirenki moteriškais rūbais.

VIOLA

Tie rūbai šiuo metu pas kapitoną,
Kuris mane į krantą išsodino.
Jis pats kalėjime. Malvolijus,
Grafaitės prievaizdas, įskundė jį.

OLIVIJA

Paleiskit jį! Malvolijų pakvieskit.
Tačiau atsimenu, man sakė,
Kad vargšui tam, deja, sutriko protas.
Dabar ir mano mintys taip sutrikę, —
Buvau pamiršus tą jo pamišimą.

Sugrįžta Juokdarys su laišku ir Fabijanas

Kaip jaučias jis, sakykit?

JUOKDARYS

Iš tiesų, sinjora, jis ginasi nuo Belzebubo, kiek gali. Jis parašė jums laišką. Aš turėjau jį įduoti jums šiandie rytą, bet pamišėlio laiškai — ne evangelija, todėl galima ir palaukti.

OLIVIJA

Atplėšk ir perskaityki jį.

JUOKDARYS

Žiūrėkite ir pasimokykite, kaip kvailys byloja už pamišėlį. (Skaito) „Dievas mato, sinjora..."

OLIVIJA

Kas tau? Iš proto išsikraustei?

JUOKDARYS

Ne, sinjora, aš tik bepročio raštą skaitau: jeigu jūsų šviesybė geidžia, kad perskaityčiau taip, kaip rašančio galvota, tai turite leisti man perskaityti atitinkamu tonu.

OLIVIJA

Prašau tave, skaityk, kaip dera.

JUOKDARYS

Aš taip ir darau, madona. Norint jį perskaityti, kaip dera, reikia skaityti kaip tik šitaip. Todėl sukaupkite dėmesį, mano princese, ir palenkite ausį.

OLIVIJA

Fabijanui

Ne, tu verčiau skaityk.

FABIJANAS

„Dievas mato, sinjora, jūs skriaudžiate mane, ir pasaulis apie tai sužinos. Nors jūs mane ir nugramzdinote į tamsą ir leidote savo girtuokliui dėdei mane valdyti, vis dėlto mano protas tebėra toks pat sveikas, kaip ir jūsų malonybės. Aš turiu jūsų ranka rašytą laišką, paskatinusį mane apsirengti taip, kaip aš vilkėjau jūsų akivaizdoje. Aš neabejoju, kad tas laiškas man padės įrodyti visišką mano teisumą, o jums užtrauks didelę gėdą. Manykite apie mane, kaip jums patinka. Aš atidedu valandėlei į šalį pagarbumą ir kalbu apie savo skriaudą.

BEPROČIU LAIKOMAS MALVOLIJUS."

OLIVIJA

Tai jo rašyta?

JUOKDARYS

Taip, sinjora.

HERCOGAS

Labai nedaug čia beprotybės.

OLIVIJA

Išleisk ir čia atvesk jį, Fabijanai.

Fabijanas išeina

Jei jūs, sinjore, teikiatės laikyti
Mane seserimi, o ne žmona,
Dvejas iškelkim vestuves iš karto
Su mano vaišėmis šituos namuos.

HERCOGAS

Aš priimu šį siūlymą džiaugsmingai.

Violai

Dabar atleidžiu jus. O už tarnybą,
Taip sunkią jūsų būdui, jūsų lyčiai,
Švelnioms, išauklėtoms manieroms jūsų,
Už tai, kad rūpinotės taip manim,
Ranka štai mano — ir valdovė būkit
Nuo šiolei man.

OLIVIJA

O man seserimi.

Sugrįžta Fabijanas su Malvolijum

HERCOGAS

Pamišęs jis?

OLIVIJA

Malvolijau, kas tau?

MALVOLIJUS

Jūs, ponia, įžeidėt mane labai.
Tikrai labai.

OLIVIJA

Malvolijau, ar aš?

MALVOLIJUS

Taip, jūs. Prašau skaityti šitą laišką.
Jūs nepaneigsit, kad ranka čia — jūsų:
Bandykit parašyt kitu braižu;
Sakysit, antspaudas ir šitos mintys
Ne jūsų? Jeigu taip, prisipažinkit
Ir pasakykit man dorai, garbingai,
Kodėl man rodėt aiškų palankumą,
Šypsotis nuolat liepėt ir kryžmai
Geltonas kojines parišt, žiūrėt
Niūriai į poną Tobį ir tarnus.
Ir kai klusniai aš visa tai išpildžiau,
Įkalinot mane, tamsion kamaron
Uždarėte, dar kunigą man siuntėt
Ir apjuokėte jūs mane taip baisiai,
Kaip tik begalima. Kodėl? Sakykit!

OLIVIJA

Malvolijau, čia juk ne mano raštas,
Nors, pripažįstu, panašus labai,
Bet aš matau, kad čia ranka Marijos.
Atsiminiau, ji pirmutinė sakė,
Kad tu beprotis. Tai po to šypsodams,
Taip apsirengęs, kaip laiške minėta,
Vis vaikščiojai. Nerūstauki, jie tau
Iškirto čia labai jau piktą pokštą.

Bet, kai surasime kaltininkus,
Pats būsi ir ieškovas, ir teisėjas
Šitoj byloj.

FABIJANAS

Sinjora, leiskit man,
Idant jokia nesantaika ar pyktis
Netemdytų laimingos valandos,
Taip nuostabios, su atgaila tikra
Prisipažint, kad aš ir ponas Tobis
Iškirtome Malvolijui šį pokštą
Už tai, kad toks išpuikęs, išdidžiai
Jis elgės su mumis. O laišką rašė,
Prispyrus ponui Tobiui, Marija.
Atsidėkodamas jisai ją vedė.
Kadangi buvo čia tik linksmas pokštas,
Geriau mums pasijuokti, o ne keršyt.
Ir jei skriaudas teisingai sversim, — tąsyk
Abidvi pusės lygios.

OLIVIJA

Kaip skaudžiai išjuokė tave, vargšeli!

JUOKDARYS

Ką gi, „vieni didi gimsta, kiti didybę pasiekia, o dar kitiems didybė pati nužengia". Aš irgi, sinjorai, šioje interliudijoje dalyvavau kaip kunigas Topazas, bet tai nesvarbu. „Dievaži, juokdary, aš nesu beprotis." Ar jūs atsimenate? „Sinjora, ką jūs matote juokinga šiame besmegeniame sukčiuje? Ir jeigu jūs nesišypsote, tuo pačiu užčiaupiate jam burną." Tai šitaip besisukąs laiko ratas atneša kerštą.

MALVOLIJUS

Aš keršysiu šiai visai jūsų gaujai.

Išeina

OLIVIJA

Jis buvo nuskriaustas negailestingai.

HERCOGAS

Pavykit jį, prašykit susitaikyt —
Jisai juk apie vargšą kapitoną
Mums nepasakė nieko dar kol kas.
Tai sužinoję, su džiaugsmu šviesiausiu
Širdžių susijungimą iškilmingai
Atšvęsim. O kol kas, brangi sesuo,
Mes liksim čia. Eime, Cezarijau,
Jus taip vadinsiu, kol dar šitaip vilkit.
Bet, kai naujus tik rūbus pasisiūsit,
Orsino meilė ir valdovė būsit.

Išeina visi, išskyrus Juokdarį

JUOKDARYS

Dainuoja

Kai aš mažylis dar buvau, —
Vis vėjas ir lietus žvarbus, —
Aš vien žaidžiau ir juokavau,
Nes pliaupdavo kasdien lietus.

Džiaugiaus užaugęs neilgai, —
Vis vėjas ir lietus žvarbus, —
Nuo sukčių šalinas draugai,
Nes pliaupdavo kasdien lietus.

Kada paskui, deja, vedžiau, —
Vis vėjas ir lietus žvarbus, —
Šviesios dienos nebemačiau,
Nes pliaupdavo kasdien lietus.

Vėliau matau — senyn einu, —
Vis vėjas ir lietus žvarbus, —
Aš galvą svaiginau vynu,
Nes pliaupdavo kasdien lietus.

Pasaulio juk seniai pradžia, —
Vis vėjas ir lietus žvarbus, —
Tiek to, — vėl susirinkę čia,
Kasdien pajuokinsime jus.

Išeina